

Hétről-hétre

Varsó. Edmund Zaszyk nemzet demokrata megölt egy zsidó asszonyt és eltemette. — Kieletben most kezdődött a per Szyllszky és Borusznszky nemzet demokrata gyilkosok ellen, akik Kirschbaum nevű hétyermeles családapát meggyilkolták. — A zsidóság barátaiként ismert egyetem tanár, Peter Dr. Bronsny, aki a szlovák nyelvét elődó volt, meghalt. Habort a őt Br-mky páter Piotrovic-ban él, ahol M. H. Feinkind ismert a júdás irólat tanult héberül és jiddisül. Az ő kezébe esett volt köszönhető, hogy Piotrovicban nem fordultak elő kitérősek.

Cornell. Az ügyvédi kamara prof. Dr. Radulescu deán elnökségével elást tartott, amelyen foglalkoztak az új javissal, amely azt celozza, hogy ne vegyenek fel több zsidókat a kamara tagjai közé. A deán nagy kijelentette, hogy ez abszurd koveeles, amelynek nem lehet egeit teni. Különben a cernauti kamara területén 1919-ben 9% volt a román elem és 1936-ban 25.3% román volt. Míg a zsidó fővdek száma 84.8% volt 62.3% ra esett. Aitalatna románul 6000 ügyvéd közül 70% román és 30% kisebbségi (magyar, orosz, nemet, zsidó, török, rutár stb.). A deán szavazásra tette fel a kérdést, 400-an zavaztak a deán mellett és 13-an ellene.

Lond. Strickland képviselő kérdéseére Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter kijelentette, hogy a jalfahatalt ut kiépítésben van és a munka befejezése atól függ, hogy milyen mértékben áll pénz rendelkezésre. A miniszter kijelentette, hogy elvárban az ország véde mere kell gondolni és a biztonságát illető dűcsk jöhetnek előszörben tekintve. — A kongresszió egy emlékre Sir Albert Lewy ismert zsidó filantróp 10.000 fontot adományozott jötkönyvára. Az összegeket bussz különböző jötkönyvára izemény között osztják fel. 19.9-ben Sir A-bert egy 250.000 fontos alapítványt tett, amelyet értékpapírban adott különböző nagy intézménynek.

Berlin. Az emült vasárnap volt a Kleiststrasse pályapályán a nemet-orosz Mrazichnak kongresszusa. A birodalom minden részéből jöttek delegátusok. Dr. Hoffmann a clomuzs poltikai helyzetéről és a Nizschiról referált. Dr. Seibinger a nemet-orosz és gún-ból más országok mizschizmusáról referált. — A zsidó léi segély akció jelenek 8146 külföldi támogatást és 1950 olyan személyt, akik nem tartoznak a zsidósághoz, de a nárterület törvények értelmében zsidóknak tekintendők, és a zsidó segélyakciónak kell gondoskodni róluk.

Lodz. A lodzi államügyészség eljárását indított a városi tanács két tagja, Kowalsky és Cernik ügyvédek ellen, akik a tanács egyik legutóbbi ülésén, amikor szobaterület Chaim Chelerners meggyilkolása aki a lodzi agudista szervezet elnökének fia volt, akkor azt kiáltották „Bravo! Megint megölték egy zsidót! Ha egy fogják akelet, hogy gyilkosságra való uszításban bűnösök, akkor ezt evfolyhatat kapnak.

New-York. Az amerikai lapok szerint az Egyesült Államok elnöke, J. P. Smitson-t az ismert jiddis költője, az Ellis Islandon lévő bevándorítási hivatalba. A Fehér házban kérdést intéztek az ügyben a kormányhoz, de az nem adott rá választ. A munkügyi miniszterrelma kijelentette, hogy Smitson kvallifikációval bír erre a szolgálatra és tekintetbe jöhet mint kivándorítási biztos.

Páris. Egy francia kereskedelmi delegáció Hyman képviselő vezetésével Egyiptomban tartozdik. Onnan Palesztinába mennek, hogy elmentebbe tegyék a palesztin-francia kereskedelmi kapcsolatok. A bizottsággal számos speciálit utazik köztük egy palesztin kérdésben szakavatott izsivizelő. Raoul Aghion is. — Joseph Detouch francia professor előadást tartott Strassburgban, a palesztin egyetemről és a francia befolyásról Palesztinában.

Arsd. Felháborító merénylet történt a péntekről szombatra virradó éjjel az aradi zsidó temetőben ismeretlen tettesek hatvan gún-dicsfát tettek ki a temető fekérlő. Az öregb fákat is letörték. A városban nagy a felháborodás a vandál tett miatt, annál is inkább mert politikai háttérrel sejtnek mögötte. Az aradi hírközlő ezer lel jutalmat tűzött ki a tettes kérésreklésére.

Prága. „Deutsche Informationen“ jelenté, hogy Hitler melexhangú gratuláló leveleket küldött Strickchernek, abból az alkalomból, hogy megjelent egy könyv amelynek címe „Bilderbuch für G. S. und Klein“ amely a leppornográfiás és leppornográf mesterműve a németeknek. Többek között ilyenek is: „Trau keinem Fuchs auf grünen Heide und keinem Jud bei seinem Eid“, Streicher nyilvánosságra akarja hozni a Führer gratuláló levelét, de azt az utolsó pillanatban lefoglalták, mivel tudták, hogy külföldön az orias lel ünést keltené. A könyvet tudvalevőleg egy 18 éves leány fia Elvira Bauer, akitől Streicher fűszken állapítja meg, hogy már régen olvassa a Sumernek. Ez a könyv, egyik lez a legújabbabb munkáknak amely a Harmadik Birodalomról rámmarad.

Petrovgrad. A petrovgradi ügyészség elközbiztatta az antiszmita „Fw che“ című helyi német lapot, mert az egyik legújabb számban antiszmita cikket közölt, ami a zsidó fővdek ellen. Az egyik cikkben Blum-francia miniszterelnököt támadta, míg másutt a szarajevai zsidóság ellen intéz éles vádokat. Több magas állásban lévő keresztény politikus is célpontba velt, a t állítván róluk, hogy zsidó szervezésűek.

Véres diáküntetések a budapesti egyetemen

Budapest. Kezden és szerdán kiújultak a diákveregések Budpesen. Az egyetem előtt kezdődtek reggel kilenc óratör a tüntetések. A véres diáküntetésekkel ismert diákok és a hozzájuk tartozó feltöltöttek nevezett lemekek összegyűltek, majd szíjfeszítettek és főg a l. dics-észeltük épületeiben rendeztek hangos zsidó-ást. A után az élelanti intézet előtt a láblatok a zavargók. Amikor ennek az osztályrak dájlat kijöttek a tanteremből, Kemert Nagy Imre ébrező diákvezér vezetésével negrohenték a zsidókat. Az egyik zsidó diáknak ökölel szujtott az arcába, mire az egész tarsaság rávelelte magát és kidobták az utcára. **Verzõ fejlet keült ki a zsidó diák a tömegből.** Majd továbbra kezdtek: **Ellen a numerus nullus.** A léniati intézetben ugyanez a létszám két zsidó h léltöt támadott meg, elgárcsolták és legurították diét a lépcsőn. A hudepesti diákség nem lépszik meg a r a numerus clausus szel nem, a zsidó hallgatóknak teljes kiterását akarják az összes magyar egyeteméről.

— Az oradeai orth. hitközségben változtatás nélkül elfogadták az előző évi által javasolt 1937 évi költségeloirányzatot. Megírta néhány henei ezeltől hogy az oradeai orth. hitközségben előtérítésg jött ki, mert **Ulman István** elnök lemondott hivataláról, mivel nem tudta maradekialarul keresztényhit elarlat a költségvetélt előirányzat légytelést végfénél. A vasárnap tartott légytelésen, újra felmerült a költség előirányzat feletti vita és ennek kapcsán felolvasták a lemondott elnöknek az előjárósághoz intézett levelét. Ulman István e levelben leiszegelt, hogy csak az esetben vállalkozna újra az előtérítésgre, ha az állala összeállított költségvetés lételett nem változtatja meg a hitközségi légytelés. A hitkos szervezés eredménye ez volt, hogy a szavazatlóbbssággal változattalul elfogadták az előirányzati költségvetést. Ezek után Ulman István újra elfoglalta az előtérítésg.

— Nyissák meg Transjordániát a zsidó bevándorlásnak. A „Daily Telegraph“ nagy iradoni lep 27 előtérítésg személyi ség nyilatkozatát közli, többek között Elendin volt francia miniszterelnökét is, akik vala mennyben az arab-zsidó együlműködés érdekében szólnak meg. Kijelentik azt is, hogy Palesztinának nagy elnye volt a zsidó bevándorlásból is. Szükséges azonban, hogy a tólti arabbiak állomok, főleg Transjordaniá nyissa meg kaput a zsidók előtt, mert abból előny származik az illető állara is.

— Dill tábornok Palesztinában marad. A „Daily Telegraph“ ápononciál nun kértése írja, hogy a Colonial Office-erre lért G. Dill tábornokot, hogy jöjjen Londonba, mert referátumára elvettél szükség van, mielőtt döntéreték a palesztin kérdésben. Bár nem tart újabb intézkedéstől, de helyett mégsem hagyhatja el mostanában. Ezel kep-colatban írja a „Daily Telegraph“, hogy a legújabb 1937. évi április-októberti sedule certifikátt nem áprilsban, hanem csak a nyár folyamán fogják kiadni. Ugyancsak ez a lep közli azt is, hogy Weuchope főker-ményző nem tér vissza Londonból állomshelyére.

Az angol parlament egyetlen kommunista képviselője állandóan támadja a palesztinai munkát. London. Gallacher, az angol parlament egyetlen kommunista képviselője éles támadást intézett a palesztinai munka ellen, interpelláció formájában. Megkérdezte a gyarmatügyi minisztert, hogy milyen angol hadsér van jelenleg Palesztinában? A miniszter válaszában kijelentette, hogy előszörint a zsidó gyerekbátalton, egy technikus század, egy r. pililérj és három párcéon század. Ezután Gallacher tovább folytatta támadását Tel Aviv ellen és a zsidó „inperializmus“ támadásokat támadta, mire az egyik angol képviselő megkérdezte tőle, hogy mióta antiszmita a kommunista párt?

Zsidó humor

A „PORUNCA VREMII“ ÉS A „NÉPÜNK“
Vonalban utazik, lapunk egyik szerkesztője. Szembe vele egy ur ül, aki figyelmesen olvassa a „Porunca Vremii“-t, a legújabb antiszemita lapot.
Kérdi: Miért olvassa Ön ezt zsidó lélekre?
— Én olvasom a „Népké“t és is, de bevaltom ósítátn, hogy a Porunca Vremii-ben, M-rit a „Népké“-ben mindig azt olvasom, hogy mi zsidók mindenhol a világon mennyit szenvedünk és hogy földöznek bennünk. Viszont ebben az antiszemita lapban azt olvasom, hogy minden zsidó gazdag és boldog, és uralkodik a világon, a miénk a szorjót és a miénk a francia löke, minden a világon a miénk és a zsidók a leggazdagabb és legboldogabb emberek. A „Népké“nél mindig könyveznél kell — a „Porunca Vremii“-nél csak — röhögnél.
Nem tudunk erre mit válaszolni.

PURIMI VICC MARADVÁNY
T. Illehaum Jóel satumari főrabbinak van egy lakása a Somes partján. Amikor arra térték, hogy költözzön ebbe a lakásba, mindék huzodozott ettől. Nem tudták megértélni vonatkozásának okát. Végül hosszas unszolás után beavallotta huzodozásának okát.
— Nében ein Wasserstrom will ich nicht wohnen . . .

EGY POHÁR SORSA . . .
Nagy haj történt egy zsidó házbán nemrégiben. Hány lérsaság állt egytt és a fekete ruhás fehérbótlás szobaleányt látnék pohár vízzel telt lélet a földrejelett és az összes pohár eltört. A ház asszonya rendk. ül mérgező és szidja a szobaleányt, a ház ura pedig védte a leányt és azt hangoztatta, hogy bizony megbánata már, hogy olyan ügyetlen volt.
Amikor az asszony megérdezte, hogy miért gondolja azt, hogy megbánata ügyetlenségét, a következőket válaszolta a férj.
— Hat hogye bánia volna meg, hogy ilyenket poharat eltört, amikor én a chüpe alatt egyet törtém el és azt is bánom azóta. . .

A BÍRÓSÁGNÁL . . .
A bíró kezd olvasni az eskümonlatát.
— Est őszöm . . .
A tanu: — Én is . . .
HOGYAN LEHET LESZOKNI A DOHÁNYZASRÓL?
A férj gyöngéden kéri a feleségét:
— Engedd meg lam, hogy erkövedet téfesztessem pipámra házassági éforatúdnkra.
— Miért léltél egyszerre ilyen gyöngéd?
— Egyszerű a dolog; le akarok szokni a dohányzástól . . .

KALKULÁCIÓ
Egy vidéki kis útlel tulajdonosa a tövroszba érkelek egy negykereskedő létele előtt megállt és hosszasan nézt az útlelet.
— Mit néz olyan sokáig útleletem? — kérdi a negykereskedő.
— Mert elképelelem, ha az én kis útleletemre oly sokkal tartozom, akkor egy ilyen nagy útlelet mennyivel is lehet tartozni? . . .

ORVOSI TILALOM
Jankel meglátogatta barátját a csodálkozással látja, hogy mennyit eszik.
— Te Smüle, egy tudom, hogy az orvos eliltott a sok evéstől, miért eszel hát annyit?
— Ez igaz, de még nem fizettem a vizitert és léltim-retelem illja, hogy addig utast-lással légybevegjem.
HÁTHA . . .
Egy „hírcsosz“ átkeresztelkedik és katolikus lesz. Egy ember megkérdi „keresztény“ barátját, hogy miért nem nőtt meg?
— Fenn átkorom teránt magamnak azt a lehetőséget, hogy pap lehessenek.
— Rendben van, de akkor miért nem megy keresztény papnak?
— Mert hátha kedvel kapok hogy meg-nőssüllek?

NEPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓMIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 490.

ZSIDÓ HETILAP
Wassersstrom Sándor — Leiferer Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldi: Hónaposlagos: 300, félre: 100, negyedre: 50. Külföldön: 120-50, 42, 25, 15, 10, 5, 50 dimár. 25-15 Leng. 10-4 1.00.00.

Ötmillió kelet európai zsidó fuldoklása!

Keserű kórképet szimbolizál az az anekdóta, amely azonban végtelenül jellemző a világ zsidóságának mai tragikus helyzetét és amely röviden így szól: Egy lengyel államférfi tanácsot kér Hitleről, hogyan lehessen kiküszöbölni a zsidókat? Erre Hitler megkérdezi: hány zsidó miniszterek van? Felelet: Egysem. Hány olasz miniszterek? Felelet: Egysem. Hány törvényesztől elnökölők? Felelet: Egysem. Hány dílmasszull, postaliszisztelelők zsidó? Felelet: Egysem. Hány rendőr, vagy csendőr? Egysem! Hány megyei, vagy városi hivatalnokok zsidó? Egysem! Ezután azt mondja Hitler: — Akkor én nem tudok tanácsot adni nektek, hanem inkább el mondatok meg nekem: hogyan csatáljátok ezt, onel kál, hogy a világ felhokart volna, holott a mi zsidó államos létekezésünk miatt, az egész világ kiabált!

let tengerében az utolsó származásba kapaszodik.
Ártétegezdni! — adótot ki a jelszó. Hát jól van, mondják a zsidó miliónk, menjünk vissza az Iparosmühelybe. De fájton megállítja már őket az államhatár és azt kiáltja oda: ne tovább! Ne légy iparos sem. Kereskedni szeretnék mint őselnek, meg bankügyleteket kötni! Hogye — mondja Koc ezredes, meg a világ többi „ezredesel“, kell a városba igyekedni paraszti osztalynak a hely, az iparban és kereskedelemben.
Ártétegezdni! — mondjuk mi magunk is. Ne legyen annyit intellektuel köztölünk, ne legyen annyit zsidó a kommerciális és et

területén. De hát hol nincsen feldúlta számlánkra tilalomja? Hitler még enged átleteket kötni, ugy, ahogy a nemetországi zsidókat, de a lengyel és más kelet európai államférfiak, ezeket a pozíciókat sem akarják átengedni a zsidóknak. A nyugati életkörüli jelentő nyugdíjas állásokról le kell mondani százperentesen, de az élet szabad tengerén utolsó származásba kapaszkodó zsidó ol is el akarunk menni mindent.
Ártétegezdni — jelszó — mégsem elég fölöslegesség. Hi sokk matot is ad nekünk mindenfelől az államhatár, ha a magánbiztosítéshoz is nyelbizsgát kell tenni, ha aroncosok is szorítják minden kényérkeresett lehetőségeinket, akkor is foglalkoznunk kell a móddal, hogyan tudjunk mégis utat mutatni a zsidó fiataloknak, amely létován áll az élet kupulában és sem talál kiutat az utvesztőben, amelyet eléjük állítanak. Keserős így a lét, de élni akarunk bizonyra győzedelmeskedni fog ezernyi akadály fölött is!

A jasi-i merénylet

A kormány bezáratta az ország összes főiskoláit és diákothonait

A minisztertanács elhatározta: új főiskolai törvény megszavaztatását, az egyenruhaviselés szigorú filalmát és a diákoknak a politikai életből való kizárását.

Vannak természetesen főiskolák, amelyekre a tudomány nem tud választ adni. De vannak olyan érthetlenségek az emberi életben is, amelyekre a tudomány nem tud megmagyarázni. Sokszor felmerül már gondolkozó emberek előtt a nagy probléma: miért van az, hogy orvok az európai egyetemeken, amelyekben állandó a nyugaltság, ahol a diákség politikai és sokszor az államrendet veszélyeztető klengésben vesz részt, mégis elhárít az a kormányhadóságok. Nem lehet megérteni, hogy mi a oka ennek. Hát nem volna logikus, hogyha egy munkáscsoportnak nem szabad r adnirozn, ha a polgárság nem renitenskedhetik, ha mindenkinex órádól kell azt, orvan azon, hogy a jogrendbe velett bizalom ne fogjon meg senkiben sem, akkor a diákságnak a legóbb lelett államban „örvényenkívüli és feletti“ helyzete szintén süntjón meg. Csak akkor eszmélnék fel a kormányok, amikor már ürhetetlen klengésekben éri el kulminációs pontját ez a szellem, amely természetesen nem állhat meg a zsidó diákok bántalmazásánál és a zsidóság elleni édes harcoknál, hanem lassankint tovább akar menni az államhatáron is. Nem lehet megérteni, hogy miért lehet 20 éves fiataloknak ilyen jogokat adni, amikor az eszméltépen sem indokolt. S nem értjük ezt a felfogást éppen ugy Lengyelországban, mint Magyarországon, vagy a cseh német egyetemen Prágában, aminhogye nem értjük meg azt sem, miképpen, hogy miképpen juthatott a romániai egyetemeken állásig oda, hogy rektórok éle-

tére törjön és olyan klengésekre ragadassza magát, amely ártalmára van az országnak, hatálmás ország munkás közvéleményét.

A jassy-i merénylet

Tralan Brafu professzort, a jassyi egyetem rektorát, este kilenc órakor, amikor Tomasa Coma uccal lakása felé tartott, három egyén megtámadta és szóját belömette, majd lésekkkel összeszabották az arcát. Egyik fülét levájták és késseel behatoltak. Húln kereséstül fejébe, a gyilkos merénylők. A nagy vérvesséset szenvedő professzor most élet-halál közt lebeg a Spiridon Iórdában, de az orvosok remélték, hogy a kiváló ember életét megmenthik is.

Brafu professzor a román tudományos élet legjavítóiból egyikje közé tartozik, ahinek filozofiai munkásságát, az ország halárlón tul is ismerik. Soha nem volt a politikai skarnokos köztől, de felkészültsége vezelt szerepet predestináltak. A nemzeti parasztpárti kormány alatt a szentus elnöke volt. Igaz európaer, hatalmas kultúrú és széles látókörű, modern világszemléletű politikus. Mindentör bánaa sikeresültoit a demokratikus gondolatokért és ezért természetesen nem volt schesmen kedvelt a totalis és diktatorius államéletket hirdető sorában. A reakció egyetemi életébe győzölete hangsúlyozódott ki a beállítás merénylő then, amely nem akart egyebet, mint egyszerűen lefejezni ezt a kiváló

román férfit, a tudományos és politikai életnek büszkesége.

A merénylet hatása

A merénylet híre óriási felháborítást és rendkívül nagy megdöbbenést keltett a fővárosban. A kormányt is rendkívül kínosan érintette a merénylet, mert hiszen allig néhány nappal ezelőtt alakult át, azaz a célja, hogy a rend minden körülmények között megőrvja és nem engedje tovább fajulni az eseményeket. Tofarescu miniszterelnök, mint a jelenlegi belügyminiszter, személyesen vette kezébe a nyomozás irányítását és a merényletet követő napon kora reggel minisztertanácsot is tartottak, amelyen energikus intézkedéseket hoztak. Legfőbb ideje volt, hogy végre ez az intézkedés megtörténjen, mert az ország dolgozó lakosságának a végsőkig feszültek, a legutóbbi idegek eseményei miatt.

Bezárják az egyetemeket

A kormány félreléte ügylétszik elfogyott a Braiu féle merénylet folytán és elrendelte valamennyi romániai egyetem bezárását.

Mostanától kezdve, bizonytalan ideig nem lesz oktatás az ország egyetemén és valószínűleg nem lesz addig, amíg a falsóoktatási törvény életbe nem lép, amelyet most fog megszavazni a parlament. Ez a törvény kategorikusan megtiltja majd, hogy diákok bármilyen politikai pártba is belépjenek és csak olyan diákszervezetnek létesítését fogja megengedni, amelyek az egyetemi hatóságok hozzájárulásával létesülnek.

Késztül ezenkívül másik törvény is, amely az egyetemi tanácsok felállítását és gondoskodni kívánna olyirányba is, hogy a szél-

Vegyen oradeai Zsidókorház sorsjegyet!

Huzás április 4-én.

FŐNYEREMÉNYEK: 1 komplett háloszoba bútor, 1 komplett konyhabutor, 1 komplett szalagarnitúra

Összesen 200 értékes nyeremény

Egy sorsjegy ára 25 lei

Sorsjegyek kaphatók:

Oradea, Str. Regele Carol 9, — Cluj, Agimex, Piaja Unirii 3, — Arad, Sandor Iván és társa.

sőséges elveket valló lelkészek is visszacsorítottassanak papi hivataluk teljesítésének terén.

A diákságra vonatkozó új törvényben drólól intézkedések lesznek arra vonatkozólag, hogy azonnal kizárják az ország valamennyi egyeteméről azokat, akik valamilyen politikai szervezethez tartoznak. Ezel valószínűleg sikerülni fog eltéríteni a diákságot, a szélsőjobboldali szervezetektől.

A diákolthozokat kiltakozták már a szerdai napon és a vidéki diákokat kötelezik arra, hogy hagyják el az egyetemi városokat.

A jassy-i egyetem tiltakozik a merénylet ellen. A nemzeti parasztpárt és a merénylet

A jassyi egyetemi tanács, a merényletet követő napon Bogdan professor elnöksége alatt ülést tartott. Mialatta Braiu dekan érdemelt és együltérzéséről biztosította a sulyosan sebesült kiváló professzort.

Inculit helyettes miniszterelnök meglátogatta Mihalachet, a parasztpárti elnökét és sajnálkozását fejezte ki a merénylet fölött.

Radulescu Motru professor, a bucaresti

egyetem egyik dékánja egy lap munkatárján elött kijelentette, hogy: „Akkik kást és revolvért emelnek tandraik ellen, nem közönséges gonoszlevek, hanem apagyilkosok”.

A német-zsidó menekültek helyzete Portugáliában és Franco-Spanyolországban.

Lissabon. Dacára annak, hogy a lissaboni hatóságok folyton azt hangoztatják, hogy nem üldözik az idegeneket, a német zsidó menekültek kiutasítása folyamatosan van. A Hicem főnöke Párisból, azt az utasítást adta a kiutasított német zsidó családoknak, hogy menjenek Portugáliába, Belalumba és Franciaországba. Számos német céget, vállalatok lettek Lissabonban, az az utasítást kapták a kormánytól, hogy bocsájtásuk el zsidó alkalmozatát. Mialatta a német-zsidó menekültek Portugáliából kintastják, addig a Francoék által megszállott Spanyolországból, folyton érkeznek menekültek Portugáliába. A Franco kormány teljes mértékben a német fajelmélet befolyása alatt áll, amelynek egyik kiütődés és már eddig észlelt hatása, hogy zsidó nem képviselhet német céget Franco Spanyolországában.

HETI GLOSSZÁR

lorga kiállása

Nicolae Jorga volt miniszterelnök kétség-telenül a legkiválóbb román történelemtudós és egy kell vegyük — mert igaz is — hogy aki a muliba elmélyül, annak látni kell egy kicsit a jövőbe is. Ha nem is mondhatjuk el ezt minden történelemtudósról, sőt még lorgáról sem minden időben, azonban most kétség-telenül úgy látjuk, hogy válszt erővel lóti a nemzetet az ehamarított lépésektől. lorga sok tekintetben inponáló bátorsággal tesz mostanában hivallást meggyőződése mellett.

Csak néhány példát sorolunk fel ezzel kapcsolatban. Felháborodásában berontott a minisztertanács ülésére és felháborodottan tiltakozott a tulkapások ellen, amely minőségben lábrakap a diákság körében. Nyolcszáz hallgatója közül összesen harminc jár az előadásokra és kifejelesen szertit a diákság csak politikai és különböző pártok és frakciók sejtő céljaira használják fel a fiatalok tapasztalatosságát és politikáit és nem tanulni akaró kétségét. A minisztertanács méltányolta lorga kiütődését és szabadságot a néhány hónapra, mert elégedetlen a diáksággal és még hozzá foglalt kifogásolja ténykedéseiket.

De tovább is ment Jorga. Cikkekben és nyilatkozatokban erősen kitél a német náciizmus lérhódítása ellen Romániában, amely egyáltalán nem érdeke a románágnak. A román nacionalizmus sojtáságos és egydülálló valamit, amelyet nem lehet idegen jelvényekkel és szótásokkal inficálni, már ezért sem, mert ez elveszt sejtős népi karakterét. Nem lehet a román nacionalizmust külső jelek béklyóba verni és nem lehet zsidó és egyéb ingek uniformizálásának alávetni. A román nacionalizmus erős valamit, ideális érték, melyben mélyeszes érzelmek uralkodnak a személyi és közönségi szabadság iránt. En-

nek a román nacionalizmusnak nincsen semmi közönsége a germán hiltizmussal, amely minden emberi szabadságot elpusztít. Az ifjuságnak mentesülni kell ezeken a sötét taroknak inficációjától és végül azt hirdett Jorga: Nem szabad a románságnak létre boralni B-ria elött!

Nem szeretnénk összelevezteni a zsidóság helyeslést, az emberi fejlődésbe vetett h'nek tepszettel. Mi nem ezért hódolunk most Jorga tekintélyének és látnoki készségének, mert véltlenül, a zsidóságnak is „személyi” érdeke. Nem l Mi hillel hiszük, hogy függetlenül a zsidó problémától, a román népek is legnagyobb érdeke, hogy ne kerüljön a német náciizmus rábszjár, hanem a nagy nyugati demokráciák nyomdokain haladjon. Jorga jól látja a helyzetet. Az éhez, mákonyal szédített, örülten fegyverkező német-ség érdeke nem azonos a román érdekekkel. Sőt, homoklegyenest ellenkező a két nép jövendő utja. Vajha a megszállt, különböző ingekbe szédült ifjuság kibrándulna már a lekte, barna, vörös és zold ingekből és szót fogadna, a nagy hazafiat, az igaz jó és nagy romának Nicolae Jorgának, a történelm tudósnak. A volt miniszterelnöknek kell, hogy szavát megfogadják és térjenek le a barna és más ingek veszedelmes ujáról. Mint a szabad gondolat és az emberi demokrácia vallói hajlunk fejet Jorga legujabb tevékenysége elött...

Egy magyar közlőrőnfelismerése

Már írunk többször róla, de legujabb cikkkel újra foglalkozniunk kell. Zolt Bala ról van szó, a budapesti „Uj-ság” kiváló munkatársáról, aki külföldben a clonisták felkérésére, épen a napokban tart előadást fájrol, népről és nemzetéről, a pesti clonista szervezetben.

Zolt Bala „Magyar misztérium” címen ír arról a kilengési akcióról, amely a magyar nagyvárosokban a napokban lábrakapott. Ir Miskolczról, ahol a nyilaskeresztesek megkezdik pu-zító munkájukat és Ir Debrecenről és Pécsről is, ahol numerus nullust követelnek az egyetlen félrevezetett polgárol. Párhuzamat von két jelenség között. Pécselt a mozikban lünetnek egy részben zsidó színészekkel játszó magyar film ellen is, de egyetlen szav-sincs azoknak a f-jmagyar bányászoknak érdekében akik a rossz munkatérek és antiszociális ellátottságok miatt, lenn a pécsi tárnákban kezdtek éhségszárvól.

Néhány személyné a Zolt cikkéből: — „Ki lakik jól ottól, hogy félholtra vertek három zsidó do tort s a kedves Hunyedy-film helyett, valamilyen amerikai csacsiság pereg a pécsi mozi sötétjében? Milyen ma-

gyar sebeket gyógyítanak meg a sebek, amelyen lüetöl év óta zsidó koponyákon ütöttek? Ki tud lübbel az egyeteméről elzavart zsidók tudatlanságát l s kinek jutott több klens, paciera, munkakalkom a mások kenyérlételességéből?”

Vagy talán ezt a személynét olvassuk: — „Örök szegények a pécsi fajvédő háborgókna, hogy egyetlen szavuk és gesztusuk sem volt a halálraszántak felé: mlalatt csontitá bürré aszott keresztény magyarok egymásután locsantak arccal az agyagos bányavizbe. A zsidó filmkeplizmus ellen izgultak és harcoltak, miközben kődobánytra, a valóban idegen osztrák negyökte keresztény magyar munkások szószalt sodorta a kétségbeesett illegálitása és a halál révére”.

Elkeseredett hangon ír arról a tehetetlen politikáról, amelyet elött a kormány a nyilaskeresztesek részéről. Festeltek gról, negyven-ezer holdfárol nem esik szó, meri ő a nyilasok vezére, Pécselt a nyomorgó bányászokra rá se hederitenek a nagyszájú fajvédők. Csak a „zsidó” film ellen harcolnak, meg a három doktorálni akaró zsidótlut verik félig agyon. De amikor élei halál harcot folytatnak a „nagy-ökte” ellen a fajmagyar bányászok ezrei, amikor három millió nincstelen proletárparaszt közel van az éhenhaláshoz, akkor ők ilyen epő és a kérdés nagyszájú viszonyítottan, teljesen értéketlen zsidóellenes kilengésekben éltek ki magukat. Helyes, ha Zolt Béla és még az a kevés magyarországi, publicista llyformán mutat rá a visszafogókra, amelyek a közmorál anytra alá fogják ásnl ott, hogy a háborgás — nem fog megállni a zsidókna, hanem általános destruktívba fog kirobbanni.

Reflexiók — egy reflexióra

Néhány héttel ezelőtt egy nagy cikk keretében ismertettük a sft. gheorghel hltközség helyzetét. Részletesen ecseteltük a hitközség anyagi és morális helyzetét, leltuk intézményének jelenlegi helyzetét és emittést tettünk arról, hogy egy ortodox lmegegyesület is működik Dr Fuchs László elnöksége alatt. Mi nem bántottunk ennek az ortodox szervezkedésnek lényegét, csak azt a megjegyzést tettük még hozzá, hogy volna talán mód, benn a nagy és régt hltközség keretel köztit, mindazokat az ortodox jellegű intézményeket elrethetni, amelyet mi is fontosnak és jónak tartunk. lgy többek közt megemlítettük azt is, hogy a hitközség megépült, de valóban fizemen kívül helyezett rituális földöl béltene mindenekelőtt ésemképes állapotba helyezni.

Dacára annak a nagy gygerázkodó cikknek, amelyet egy zsidó hltlapban jelentett meg a sft. gheorghel ort. lmegegyesület elnöke, mi újból csak azt hangoztatjuk, hogy benn, a régi hltközségben kell „ortodoxizálni”

Mindig az első helyen áll a

KATZ SZÖVET

Minősége legkiválóbb! Árai verhetetlenek!

A zsidók bátran harcoltak a litván függetlenségért

Dirmantes generális hadügyminiszter

Kaunas. Dirmantes tábornok nyilatkozatot adott a sajtónak, amelyben a zsidóságnak, a litván szabadságharcban elfoglalt szerepéről is megemlékezik. Kijelentette többek közt, hogy a zsidók válllva harcoltak a litván függetlenségért harcban és sokan el is estek, számosan pedig nagy kitüntelést kaptak. De még ma is, — béke idején — teljes mértékben eleget tesznek a zsidók hadiölevezett ségeknek. A zsidó katonák kitartással és okossággal teljesítik kötelességeiket. Fizikailag is megfelelő emberanyagot szolgáltatnak, szélesvállu, erős fiúk kerülnek a litván hadseregbe. Számosan közülük elvégzik az altisztai iskolát a tartalékos tisztai tanfolyamot is végzik. Különösen fontos szerepet játszanak a katonasorvosok, a zsidó mérnökök és technikusok. Adolf Blumenhál főnöke a litván munitiógyárnak.

A hadsereg nem ismer nemzeli és vallási ontogonizmust egyik katonán, olyan mint a másik. A litván és zsidó katonák jól megértik egymást. Bár a zsidók életvitője magasabbfokú, mint a többi katonaké, azért mégis megértik egymást s nincs köztük ellentét. Schnleg táborni rabbi gondoskodik a hadsereg zsidó katonáinak vallási szükségletéről. Ritulációs ellátást nem kaphatnak, mert különböző ezredekben szolgálnak, de a zsidó ünnepeknapon szolgáltatmenseget kapnak. Végül ezzel fejezte Dirmantes hadügyminiszter nyilatkozatát: A zsidók és litvánok között

érdekes nyilatkozata a zsidókérdésről.

évszázadok óta barátságos viszony fejlődött ki és a jövőben is az marad. Ezt a barátságot a közös érdekek is elősegítik és a tradicionális litván tolerancia is biztosítja. A zsidók megértést tanúsítanak, az ország önvédelméhez szükséges anyagi és erkölcsi erőket felhozásával kapcsolatosan s minden főlök felhatalít meglesznek ennek védelmére.

A hadügyminiszter kijelentésel mély benyomást keltettek a litván zsidóság körében és örömmel kommentálja a zsidó sajtó. A mai gyűlölettel világban jól esik felsőbb helyről az elismerésnek ez a megnyilatkozása.

Alkotmánymódosítást vittek keresztül Törökországban.

Ankara. A török alkotmányba új változtatásokat vittek keresztül. Bevették az alkotmányba, hogy valláskülönbség nélkül, mindenkinek vallásszabadságot biztosítanak. Zsidók, görögök és örmények és minden más feji, vagy vallási közösséghez tartozók egyenjogúsítottak lettek. A nem-mohamedán lakosság is, a jövőben mint kombalánsok fognak szolgálni a hadseregben, s épen olyan jogokkal fognak rendelkezni az előléptetés illetőleg, mint a fejtörők. Miniszter és más magasrangú közhivatalokban is elfoglaltaknak állásokat.

Streicher lapját lefoglalták. Nürnberg. A „Der Stürmer”-t a cancellár kedvenc lapját, amelyet Streicher szerkeszt, a Gestapo lefoglalta. Ennek a lefoglalásnak oka nem az volt, mintha túl élesen támadta volna a zsidókat, hanem épen ellenkezőleg, egyik oldalán nem volt sem fajtgalázásról, sem rituális gyilkosságokról szó és ezért a Hitler ifjuság nem akarta a lapot olvasni.

93%-ot visszautasítottak. Johannesburg. Hivatalos jelentések szerint, a dél-afrikai kormány elhatározta, hogy 1937 április hónapra 200 bevándorlónak megengedi az ideiglenes letelepedését. A bevándorlási bizottság (Immigration Selection Board), amely P. I. Hougoubout, F. E. Kincaid bevándorlási biztos, I. L. Walker munkaügyi és W. I. kereskedelemi miniszterből áll, eddig a bevándorlási igénylők 93% át utasította vissza, kiknek nagyrésze zsidó volt.

Levelezés úján megtanulhatja a kettős könyvvitelt.

Évek óta nagyszerűen kipróbált és jól bevált legujabb rendszerű levéltali oktatás úján elsajátíthatja az egyszerű és kettős könyvvitelt minden részletét, előkészíttség nélkül.

Hat hónap alatt szakképzett mérlegképes könyvelővé képezheti ki magát. Résztvelet díj 1200 lei, mely összeg 100, 150 vagy 200 lejés havi részletekben, minden 2,5, illetve 4 ik levéi vétele után fizetendő. Résztveenni szándékozók forduljanak „F. Jelle” címen a „Népünk” kiadóhivatalához, mely után kívánsságra gratisz próbalevél áll rendelkezésükre.

Minél nagyobb, annál olcsóbb!

A „SCHMOLL”-vegyszert azt mondja:

- akt egy zéró dobozt vásárol annak egy pár cipő tisztítása 60 banba kerül
- akt egy 3 as dobozt vásárol annak egy pár cipő tisztítása csak 42 banba kerül
- akt egy 5 ds dobozt vásárol annak egy pár cipő tisztítása csak 32 banba kerül

TERRA! Mátló! fogva csak

3-as számú „SCHMOLL”-t

veszünk. Ez a nagyság 6 személyné háztartásunk részére a lemegelelőbb és a legolcsóbb. A SCHMOLLPASTA évekig eláll.

az intézményeket. Mi volna szerinünk az első lépés ehhez a megértéshez?

Ez a kérdésünk főleg Montag Imre hitközségi elnökhöz intéződik. Vegye kezébe, ismert agilitásával és teltekezésével, megáldozatos odaadásával a rituális fűrdő ügyét és mert amugy is meg van, hozassa, üzem-

képes állapotba. Meggyőződésünk, hogy egy ilyen lépéssel fellélenül kivenné „mérlegelőgát” az egész kiválási mozgalmnak. Ha ez megvalósul, akkor jöhetnek a többi „ortodox reformok”, amelyek értelmében, kifele és befelé is, nagyban emelnék a hitközség hatóerejét és időállóká tételét.

A lengyel zsidóság teljes elpauperizálódás előtt

Koc ezredes pártprogramja

A lengyel zsidóság olyan folyamat áradatába került, amely a megfigyelők szerint a teljes anyagi romlásához vezet. Nem lehet a lengyel zsidóság életheletőségét a nyugati zsidóság életheletőségével összehasonlítani. De hiszen a lengyel parasztság életszínvonalja is elég alacsony fokon áll. Viszont Koc ezredes, aki az új lengyel kormányfő szervezését kezdte meg, kijelentette, hogy a legáltalánosabb esetben van az erőszakos fellépésnek, zsidóellenes kilengéseknek, de a másik oldalon arra szólítja fel a lengyel társadalmat, hogy igyekezze gazdaságilag a kereskedelmi és ipari szupremanciát is magához ragadni. Természetes, hogy egy ilyen irányzat a zsidóság teljes pauperizálódása felé vezet. A lengyel középosztály megerősítése lelt a közép-pártok közé, azaz a zsidóság zsidóság anyagi összeomlását jelenti, mert a falusi népek a városok felé való államilag elősegített beözönlése, az intellektuális elhelyezkedésnek problémája, mind a zsidóság kiszorításával kapcsolatosan lehetséges.

Koc ezredes akciója nem olyan extrém, mint a nemzeti demokratékné, de finomságát, ugyancsak azonos célt követve ad. A paraszt Nachwuchs ne maradjon a falvak-

ban, hanem az urbanosodás útját keresse. Egy újságról arra a kérdésre, hogy vajon az új kormányfőben a felvezetnek-e zsidókat, Koc ezredes diplomataikus választ adott, de ebből is kitért, hogy nem akarnak zsidókat felvenni az új pártba.

Mit ír a Haynt?

A nagy varsói földi naplap, a „Haynt” az új kormányfőről szóló cikkében azt írja, hogy Koc ezredes, az új kurzus megteremtője, harmadrendű polgároká akarja degradálni a lengyelországi zsidókat.

Állalában a hangulat nagyon nyomott a lengyelországi zsidóság körében, ami nem csupán a zsidó lapok hasábjain, hanem a zsidó sajtó képviselői megnyilatkozásaiban is kifejezésre jut.

A zsidó diákság martiriuma

A zsidó diákság helyzete is napról napra súlyosabbá válik. A vilnai és varsói főiskolákban a gettópadok rendszere lassanint mégis a megvalósulás stádiumába került. A rektorok hosszú ideig ellenálltak ennek a kívánságnak, de kénytelenek a diákság terrorjának engedni, mert úgy vélik, hogy a zsidó diákok el-

különlítése után, a nyugalom ismét helyreáll majd az egyetemeken. A zsidó ifjúság lengyelországi szenvedését egy új marifonstágot jelentenek, amelynek egyes részletei nem is ismeretek a világ zsidósága előtt. Hűg-vérrel, bátor kitartással és csendes heróizmussal küzdenek ezek az ifjak jogukért, bár az ellenfél kíméletlen, brutális és engesztelhetetlen. Ha keresztény diákok nem bírják már nézni zsidó kollégáik szenvedését és pártjukra állnak, akkor őket is megverik. A zsidó diákok bátor ellenállását legjobban jellemzi, hogy nem akarnak a „gettópadokba” állni, inkább órákon át állanak és úgy károgatják az előadást, vagy a földre ülnek. A laboratóriumokba nem engedik be őket és számos diáknak a sok akadály folytán, kilátása van arra, hogy elvesztí az a léleket. De ez sem riasztja vissza őket és mintha harciér volna az egyetem auláján, minden nap újabb sebesülésekről ad hírt a sajtó.

A politikai pártok átcsoportosulása

A lengyel belpolitikában az utóbbi időben óriási változások történtek, belpolitikai szempontokból. Pilsudszky marsall halála után, pártja a lassu felbomlás jeleit mutatta, mert nem volt egy összefogó kéz, amely az elhunyt marsall helyettesítette volna. Az országban ennek folytán, az antiszemita és szélsőjobboldali pártok folyton erősbödek és ezért tartotta szükségesnek a kormány, hogy Koc ezredest felkérje, egy kormányfőválasztó párt megszervezésére, amelynek úgy tesz eleget az ezredes, hogy a zsidók ellen hadjáratot szervezett formában pártprogrammá teszi.

Az utóbbi hetekben tartottak ugyan kongresszust a lengyel parasztlak és szocialdemokraták is és az ezeken hozott határozatok erősen a mai rendszer ellen írtak. A szocialista kongresszuson az a párt győzött, amely elfelt a kommuniszlakkal való együttműködést és az ország védelmének érdekelt hangoztatták.

A kormány állaténosságban jobbfelé kanyarodik politikájával és mindjobban közeledik a nemzeti demokratá csoportokhoz. Az új párt főprogramjait: nacionalizmus, vallás, harc a destruktív ellen és szocialista radikalizmus. Ez a program szövegében van a Pilsudszky marsall programjával, amelyet a világháború idején szerkesztettek, a lengyel függetlenség mozgalom és harcok idején. — Ekkor még a demokráciának és a vallási és nemzeti iftelmesség jegyében dolgoztak a lengyel politikában és ez a változás a zsidókra csak rosszat jelent.

A kormány állaténosságban jobbfelé kanyarodik politikájával és mindjobban közeledik a nemzeti demokratá csoportokhoz. Az új párt főprogramjait: nacionalizmus, vallás, harc a destruktív ellen és szocialista radikalizmus. Ez a program szövegében van a Pilsudszky marsall programjával, amelyet a világháború idején szerkesztettek, a lengyel függetlenség mozgalom és harcok idején. — Ekkor még a demokráciának és a vallási és nemzeti iftelmesség jegyében dolgoztak a lengyel politikában és ez a változás a zsidókra csak rosszat jelent.

Vilnai sász, jó állapotba, megvétele keresetlik. Cím: „Balkirs” Broşov, Str. Voev. Mihai 3.

A sivatag zsidó lakosai

Írta: Dr. Stern Alfréd. (Páris).

A Szahara északi szegélyén néhány ezer zsidó barlanglakó él. A homoksvivatag közepén, két napi utazásra a tuniszi lengerparttól, kelelnyugall irányban, többszáz kilométer hosszúságban hosszú hegyláncok húzódnak. Nyolcszáz méterig emelkedő meredek sziklapiramisok vad külsőt kölcsönöznek ennek a hegyláncnak. Oldalain magányos karavánutak vonulnak a homoktenger széléől a távoli termékeny Szudánba, a trópusok vidékére. Allig egy órányira a lengerparttól megszünik minden fa és csak 30-40 kilométernyi távolságban, ahol a forrászáz a föld felületét elérte, akad a nedves területen egy-egy szépnyes oázis pálmákkal és füvel, ahol néhány berber család szülői megéheletést talál.

A hegyláncok, melyek a parttól egynapi vándorlásra s déli horizonton kísérletlesen halnak, a maguk kopárságában még kevesebb megéheletést ígérnek az embernek, mint a lábuknál elterülő sivatag. És mégis: magasan, a látszólag megkézzelhetetlen, meredek, kopár csuacs körül egész sereg emberi lakóhely van, 2000 lakosig kiterjedt falvakban és telepekben. Egyik-másik ilyen településen csak közvetlen közelből különböztethetők meg a

Jiszkor...

Amerre a világban zsidók lakkak, vagy Adar 7-én, Mozes halálának évfordulóján, vagy pedig Erev Ros-Chodes Niszankor em lékezőnk meg azokról a nagyokról, akik az elmúlt években itt hagytak bennünket. A zsidó vezérek, a szellemi hősök, akik irányították a zsidó a világ sorsát, úgy a földi dimenziókban, mint a szférikus magasságokban. Hatalmas töltetek dőltek ki az elmúlt években és most emlékezőnk róluk. Erev Ros-Chodes Niszankor.

Jiszkor... emlékezőnk. Micsoda aratása volt ebben az évben a halálak? Amikor hírt vettük, hogy magunk is dőlünk ezeket a tragédiákat, azt hitük megremegnek a föld pillérei és nem következhet utána csak gyász és sírás. Azt hitük és úgy éreztük, hogy nem fog felszáradni a könny és élénk a gyász jegyében fog lejylni. Amikor közelünkben elhunyt a welschaltz rebbe, amikor elhunyt Fuchs Benjamin (Brabbi), amikor hírt vettük, hogy elhunyt a magyarországi zsidóság nagy vezetője Frankl Adolf, vagy amikor megtudtunk, hogy az új zsidó nagyok legnagyobb emberei: Nahum Sokolow és az első szintizista zsidó orvos, Telaviv megalapítója Dizengoff hagyott itt bennünket.

Itt emlékezőnk, azokról, akik a lengyel gettóban haltak meg névtelenül zsidó hitükért, meg arról csaknem száz áldozatról, akiket arab tülgnókok öltek meg a zsidóság vérel és könnyel áztatott földjén: Erev Jiszankorban.

Jiszkor... emlékezőnk... úgy néhány hónap múlást el bennünket, a nagy férfit halálának évfordulójától, meg azon megéhelető, amelynek most kollektív is értek a világ zsidóságát. Emlékezőnk Róbbi, akik piheenek már a sírban, akik családoknak, közösségeknek és a világ zsidósága egyetemének jelentettek világító fáklyát, világosít, vezetői polcot, akik után mennie kellett a zsidó millióknak. A vallásnak, a népi törekvéseknek hatalmas zászlóvivői voltak, a vezérek, akiket a nép felsorolunk és a „közkelet” ezrel, akik örökkévalóan költöttek a frigyel, amelyet az Örökkévalóval költöttek.

Legyen az Erev Ros-Chodes Niszankor az emlékezés napja és áldozunk mélyszéges kegyelettel, az elmúlt év nagyjainak és mártírjainak szíveket németországi, lengyelországi s másországi zsidó testvéreinknek.

Kiváló rabbinagságok, akik az elmúlt években elhaláloztak:

- R. Benjámín Fuchs, Oradea, R. Chájim Jaszef Rosen, Dánsz, R. Gerson Aurohom Goldberger, Tiszabercs, R. Mór Rosenber, Koppovár, R. Gerson Stern, Luduş, R. Jizroel Haasz, Vízsnler, R. Chájim Schorr, Bucarest, R. Chájim Mordehai Jákafo Gaitlieb, Miskolc (szefard), R. Chájim Zalman Moskowitz (dájon), Tokaj, R. Nóchám Fíledmann (Rabbe), Bolen, R. Jiszroel Lebonics (dájon), Zenta, R. Perez Tajotló Stein,

די פערדיילונגען פון מראדניצע.

דער יום טוב פסחא שטארק פירט זיך זייער זיך און ד' טעג ני און שטארק פערדיילונגען מיט דער ניוסקיט פון יצאח מנחם שטארק און די תופעה מיט אדרע שפיען צום סוף וויל ווי זענען צומעקט מיט צעטעס און דאס שטארקאפט מיט פיר שטעלע ווי די שפיען צום סוף וויל זען וויסן דאס דין זענען בערישע ווארדען מיט צעטעס וועלכעס אום זענד נארהאפטן ליכט צום פערדייען און שרעקע שער לוח הפסח

צעדעס

אום א' א' 1937 יום טוב פלאנצקויפטעס.

- Gönic, R. Chájim Fels Spitzer, Jáni, R. Auróhom Frankl Budapest, R. Simajn Lebonics (dájon), Pozsony, R. Smúel Dávid Krausz, Sárréudvari, R. Chájim Csol Ehenreich, Mád, R. Jiczchok Csol Amisz, Zoor, R. Jiczchok Elisk Adler, Szeredonye, R. Jiczchok Schorzer, Dragomiresti, R. A. S. Pfeffer New York z. c. l.

láak, melyek ugyanaból a viharvert szürke-vörös köbbl vannak, mint maga a szikla. Egyes kiszögelléseiken trónoló szűfészek, alig tinnék elő a hasonló szűf körvonalból, de ezek legalább felemelkednek a talaj fölé és így a nap, a szabad levegő hozzájuk férközik. A legtöbb település azonban egyáltalában nem látható. Az emberek ugyanis, akik itt laknak, a földbe ásták be megukat, mint a vakondok. Gabes oázisából meglátogattam Matista barlanglakóit. A sivatagi hegyesség meredek szakadékon lassan lefelé csavarodva visz az út. Néhány karaván jön szembe tevelőn, melyek a drága ivóvizért nyugrallnak be Gabesbe. Mert a Dжебел Demmer sivatagi hegyességében, vagy s Ksour hegyelben egyedül a tisztított vízre vannak utalva, melyek esőben seregény hóspókban elapadnak. Négyezer méternyi út után vad lisszárás érünk, melyet kopár hegyek öveznek. A hold kráterrel mutatnak ilyen képet a masszálón keresztül.

Ezen a festőn közdelben semmielőt sem következtélnek emberi lakóhelyekre. Csak a francia helyőrség számára emelt néhány ház állik elő a háttérből. De a földből egyszerre csak itt-ott előbújik egy ember, egy teve és a krátereszt nyílásokból füstölő látnak felemelkedni. Az ogyagor, légy vörös talajban tíz méter átméjű és tíz méter mély lyukak vannak ásva, ezeknek a világháborúkoroknak a mélyny gyerekek játszódnak, aprófszág és szúrnyas tartózkodik. A világló udvarba csak alaguton át jutnak be, melynek bejáratát azonban csak a helybeliek ismerik. A meredek falakba azonban négy öt old:nyílás van, mely néha kétemeletnyi rétegződésben emberi lakóbarlangokat foglal magában. Itt vannak az olajmelok, iskolák, községház úletek, gyülekezőhelyek és ez ott lakó zsidók zsinagógója is.

Valóban bibliai szerszámokkal vannak ezek a barlangvárosok a puha talajból kúva. A zsinagóga pandjait is a talajból vágják ki, melyet köröskörül falakkal fedtek be. A mennyezet csuacsvben végeződik. A frigszerény előtt magas ímazámyly van, melynek felső szélén, a termékenység szimbólumával, több ezüstös gránátalma ékeskedik. A zsidók legöbbször szabók és arany művesek, ők készílik a bennléők részére ezüstből a lábpereceket, papereceket, fülbevalókat, melyeket asszonyok és gyermekek viselnek. A bibliai zsidó alakok típusa még sokkal kifejezőbb a Szahara oázisaiban. U abban, Algeria legérdekesebb centrumában. Még nomádizáló sivatagi zsidók, a Jedud el Djerid, is élnek a Szaharában. A városiak megéhelet

„bhucim” „kíntról való”-nak nevezik őket. Ezek a sivatagi zsidók híresek a bátorságukról. A zsidó vallásról csak egyszólag primitív tudat él bennük. Csak a zsidóság alapelveiről, a mózesi törvényről, diasporáról és megváltásról érkezett hír hozájuk. Még rablársa uonunak és az imádkozáshoz is fegyverrel gyűnek és ze, a Talmudról nem tudnak semmit és primitív istenük neve: Saida Massza. Mózes az ur...

Uban az Odyszeusz sziget, a lotofágok szigete felé, a mai Djerbában, Madone löoosiban is teláni költözték és berber zsidókat, mindkét csoport felette primitív eszlakásonban tanýázik.

Sok régl maradvány van az észekfrikai zsidók szokásaiban és szertartásaiban. Sziklát, barlangok, folyók tisztelete az arabok és berberektől került hozzájuk. A ruházatban, fejviseletben is sok a kölcsönzés. A fejüket szimra beretvállják, csak közepén van egy hejcsomó, ami mohamedán szokás.

Sánte gyermekkorban játszódnak. A zsidó nő sokkal szabadabb, mint az arab nő. Fátjól néllül jelenik meg az uccán. A család élet igen bensőséges.

Az Alliance Iskolák lassanként európai szellemet visznek be a sivatagi zsidók új remzedekeibe is...

A világ legnépszerűbb rebbeje...

Fényes esküvő a „gerer rebbe” udvarában, aki dussgazdag ember és nem fogad el pénzt hivatól, hanem inkább segíti őket tanáccsal és pénzzel

Egy dinasztia, amelynek sokszázezer híve van és 700 család él belőle. — A rebbe, aki kitűnő üzletember, maga intézi érdekeinek és varsói, lodzi, szentföldi üzleteinek ügyeit. — Amellett naponta tíz órán át tanul. — A rebbe-cen művelt, fiatal asszony, aki több európai nyelvet beszél

— A „Népünk” eredeti riportja. —

Reb Arje Lëb ben Avrohom Mordechai Alter gerer rebbe

...kintbe vesszük, hogy világsszere több száz-ezer híve van, akkor értékeihez csak kéllőleg, mit jelent ez a szö „gerer rebbe”.

A rabbdinaszia alapítója Iszak Meier ben Israel Alter, aki a gerl rabbinak fiaként született, de élete Javarszék Varsóban telt, csupán halála előtt vándorolt vissza szülőföldjére. Iszak Meier korának egyik legnagyobb rabbinus tekintélye volt, resp. szinagoga a Kildusim traktátushoz (1866), őt költetel írt a Kildusim traktátushoz, amelyet a múlt század hetvenes éveiben jelentek meg Varsóban. Iszak Meier rendkívül népszerű volt, amelynek egyik jele, hogy halála után sok-sok ezer lengyelországi fiúgyermeket neveztek el „Iszak Meier”-nek. Ugy ismerték annak idején, mint „az öreg gerer rebbe” vagy „Kildusim Rim”. Mivel fia még az „öreg” életében meghalt, most unokája, a 75 éves Reb Arje Lëb ben Avrohom Mordechai Alter, a gerer rebbe.

Nagy tekintélye van, nem csupán a gerer chasszidok között, hanem a világ ortodoxáiban is.

Egy nagy esküvő

Nem nagy ritkaság ugyan a gerl udvaránál egy esküvő, mert hiszen a rebbe-negyfi és négy leánya van, akik legelőbbjének férjhezadandó leányai és nőülendő fiaik vannak, de azért ez az esküvő, amelyet most tartottak, különös érdekeltetést keltett. Az esküvő különben is aktori időben volt, amikor sokan járnak a gerl udvarhoz egy kis vigaszért. Egy kis vigaszt akar látni a sok keserves megpróbáltatásokon átment zsidó és ezért különös örömmel megnézik a világhírű udvarost, aki mint a világ legelső udvarosa, a gerl rebbe udvarában.

Amit még tudni kell Ger-ről

Ennek a kis városkának jelenlétével a rebbe-dinaszia adja. Gerben összesen 700 család él, ami a város nagyságához mérve, nem ad teljes zsidó karaktert a városnak. Más kérdés az, de nagyon is lényeges, hogy miből él ez a hátszáz zsidó család? Egy szóval megmondhatjuk: főbevétel forrásuk, a rabbiudvar. S ezzel megmondunk mindent. Így az elmúlt években, amikor a rebbe Paleszlinában járt, a városban élétség tört ki a város zsidó lakosság között. Volt sok olyan zsidó ház, ahol még burgonyára sem lehetett. (Ez is zsidó sors esküvő, „víg” riport közben, egy kis nyomor-

kép, mert nem megy másképen). Nincs zsidó nagy üzletelője Gerben, csak kis szülőcsok és kisparosok de ezek a kis exisztenciák évek óta már csak életstandarjuk felől tudják fedezni léteikből. Ezért nem tud élni a „rebbé udvar” nélkül, a gerl zsidóság. Csak a chasszid idegenforgalom adja meg lehetőségét annak, hogy élhessenek.

Nagy ünnepek idején a varsói gerl kisváros szűk utcáiban, főleg Roshasonoh és Kippur napja között, 6—8000 zsidó érkezik ilyenkor oda, akiket a husz „hivatalos” vendéglátó nem tudja befogadni, ugyasannyira, hogy minden egyes ház egyáltalán szállás, ahol bármennyire olcsó is az ellátás, mégis marad annyit nekik, hogy tovább folytassák szegényes életüket és egy kissé bírszthesenek adósgukból is.

Egyikben megkérdezték a gerer rebbet, hogy miért lakik egy olyan kis hirtűségben mint Ger, s miért nem költözik be a három-százézer fős zsidóságot magabefoglaló Varsóba? A kérdésre humorosan a következőket válaszolta a rebbe:

— Inkább vagyok a kis Gerben rebbe és chasszidaim legyennek a varsói zsidók, minthogy Varsóban legyek rabbi és hivem legyennek csupán a gerl zsidók!

Fogadtatás a rebbe udvarán

Az esküvő előtti nap délutánján finnyel hangulat uralkodik Gerben. Csak kevés bocher él a faludolásokok előtti, a többiek nagyrésze künn állóknak csoportokban. Hosszú kalmakban állódnak, magasszerű csizmában és nagyon hosszú hincsekkel. Ezekkel ezélt a fiatalok „modern”-ek akarok lenni és pájjeszket egy kissé hátrafésültek. A rebbe észre vette és figyelmeztette őket, hogy ezt ne tegyék és becsülhetik kötelességüknek tette, hogy pójeszket olyan feltűzően viseljék, amennyire csak tudják. Nem szabad elfeledni, hogy ezeknek a bochereknek nagyrésze jómódú chasszid szülők gyermeke. Nagyrészt nincsen még husz éves sem, fiat és vejel olyan „töke-erős” szülőknek, (legyel viszonylatban „töke-erős”) akiknek legfőbb gondjuk az, hogy gyermekeiket tanuljanak — csak tanuljanak.

Az udvar lassankint megtelt érdeklődő chasszidokkal. Ön az egyik gabbe, keze fell süteményekkel és egy üveg pálinkával, elfoglalja azt a helységet, amely mások váró szobá, ahol azok állódnak, akik behocsfítást akarnak a rebbehez. Most ön a vőlegény. Fiatal ember, szép fénylő kaftánban, fején magas kalap. Utána nagy csapat chederagyerek tolong, akik megcsodálják a szép kaftánt. Körülállják a chasszidok, „solem”-et adnak neki, majd leülnek egy hosszú asztalhoz, ahol sütemény van és jó erős sligovitz és a bocherek kis könyved tanulmányok szemelvényekkel traktálják a vőlegényt, aki zavartan mosolyog.

Hogyan gondoskodik a 75 éves rebbe gyermekeiről

A vőlegényt Dan Alter-nek hívják. Apja, Reb Isze Meier Alter a rebbe fia, akinek könyvkereskedése van Gerben. Szokás Gerben, hogy nem csupán „szellemi”-ekben gazdag családokkal házasodnak, hanem a fiatal-ság anyagilag jólvalú családokkal is összeházasodnak, így a mostani vőlegény apósa gazdag lodzi kereskedő, aki leányával 20.000 zloty hozományt adott. Hogy mihez kezd a vőlegény a pénzzel? — kértd az egyik chasz-

szid. Ne legyen erre senkinek se gondja. Va lamelyik üzletbe investálják, amely a rebbe felügyelete alatt áll. Mert végeredményben a gerer rebbe kitűnő üzletember is. De ezt nem szabad tőle rossznéven venni, mert hiszen rendszerint nem fogad el hivatalból pénzt. A hívő megrat egy „villit”, majd a rebbe elé kerül, míg néhány percere és elmondja neki gondjait és bánatát. Azután ad valamit a gabbenak, ami a gabbeé, de különben semmit sem. A rebbe, sok kiadással igénylő udvarlását soktrányú és nagyjövendű üzletének hozadékából fedezi. Keletgaliában negy erdőségei vannak és számos üzletbe térs Lodzban és Varsóban. Legutóbbi paleszlinai tartózkodásakor ott is vett egy földterületet és egy tel-avivi bérházat. Így és ezért nincsen szüksége chasszidjai támogatására, hanem inkább ő támogatja sok-sok hívőt. Igaz, hogy sok chasszid boldog volna, ha üzletéhez bármilyen módon társulna a rebbe.

Honnan van mindenre ideje a rebbe-nak?

Honnan veszi a rebbe az időt, ehhez soktrányú elfoglaltsághoz? Napi beosztása a következő: Minden reggel fél 5 kor fel és három óra hosszáig tanul. Nyolc óra körül elvégzi a reggeli imát. Délutáni 10 és 12 óra között és délután 3 és 6 óra között fogadja hívteit, megbeszéli velük magán- és üzleti leveleket. Üzleti ügyekben különösen verszítás. Este megrat tanul és csak ezután ér rá magán-ügyekkel foglalkozni. Bár túl van a hetvenes. napi programján nem változtat és még ma is minden egyes részletkérdést maga intéz el.

Csak ünnepeknél történik változás a napi programon. Az esküvő napján nem fogad egyetlen chasszidot sem, csak közvetlenül az esküvő előtt fogadja néhány külön kedvelt hívőt. Rabbi Abraham Mordechai Alter gyorsan jár fel és alá szobájában és üdvözlöt az újonnan belépőket. Dacára korának, nem meghajlott és arca ragyog a boldogságtól.

Az esti program

Este kilenc órákor már minden előkészület megteremtett, a rakonok és barátok mind össze gyűltek. Az asztal, amelyet a Bet Hamidrashban állítottak fel, már korábban körül állt a chasszidok és bocherek. A falalság egy része felmászik a templom ablakaira, oszlopokra, odaköltözt magat hozzá és úgy nézi órákon át, amíg lezajlik a nagy ünnepe. Ez az odaköltözés olyan korptálkált és annyira kipróbált módszer, hogy nem lehet mód arra, hogy egyik másik kibőltsze magát és lecsusszék, ami a többi is magával rántaná.

A menyasszony bevonulása

A menyasszony egy szomszédos házban ülötölte a nopot és csak most először lépi át a rebbe udvarát. Zene kíséri, chasszid zenészek s bár rövid az út, azért sok százan kísérik és megcsodálják a menyasszonyt kincset érő ruháját. A gerer „udvar” bejárataán a rebbe-cen fogadja.

A rebbe-cen nagyon fiatalos kinézésű, úgy mondják világl dolgokban is igen művelt és több európai nyelvet beszél. Átölelt a menyasszonyt, akil így vezet a chüpe alá. A szertartás olyan, mint más vallásos esküvőkön, de amikor vége van, mindent a rebbehez tolong, hogy az első közöl legyen, aki gratulál neki és szerencsekitáratál kifejezi.

A zenészek játszanak és azután asztalhoz ülnek. Künn állnak azok, akik nem férnek be a nagy terembe és vigan beszélgetnek. A gerl zsidók, meg a bocherek egyrésze. Közben be-futottak az esti vonattal, a friss varsói lapok és olvassák, a legújabb híreket. Mi történt Berlinben, Lembergen, Paleszlinában? és utána felsóhajtanak: „mi lesz velünk? ... de azután közbeszél a másik: de legalább ma ne szomorokodjunk, mert ma a vigasság napja van.

Éjfélre jár már az idő. Benn, a tulzsfolt Bet Hamidrashban a rebbe Tórát mond és beszél a zsidó gondokról, amelytől nem tudunk másképp szabadulni, minthogy hitelt hiszünk és bizunk a jövőben. Mindenki feszült figyelemmel hallgatja. A vendégek, a hívek, a bocherek. A falalság is óráig ül fenn, odaköltözöttben a magasban és hallgatnak, figyelnek. Azután újra megszólal a zene és a rebbe feláll és maga is elláncolja a „mire-táncot”...

HIREK

Naptár 5697

Péntek: Adar 22. márc. 5. Szombat: Adar 23. márc. 6. Heli szidra: יומה של חמשה עשר. Heli háfóra: ה' יומה של חמשה עשר.

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 5.57 gyertyagyújtás 6.07 Istenistenlet kezdete 6.20 Szombat befejezése 7.12 Ros Chodes Niszsan bencsolás. Szombat, márc. 13 án: Ros Chodes.

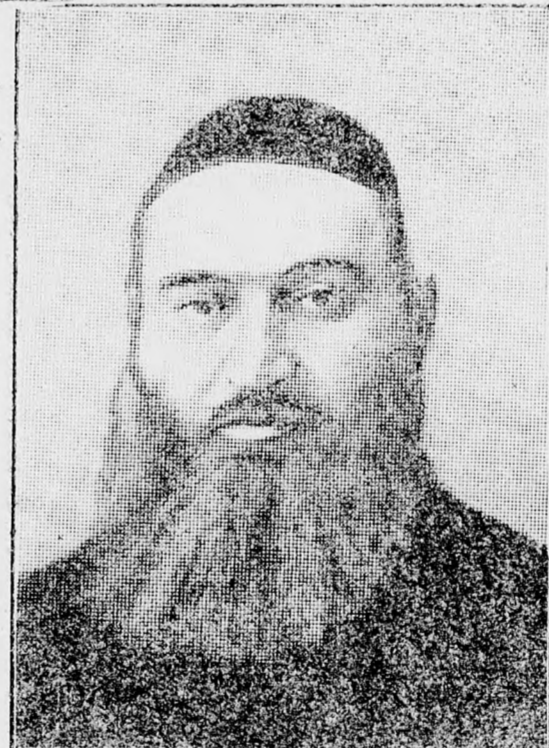
Iszkor...

Fuchs Benjámín zel. emlékezete

Most egy éve annak, hogy tragikus hirtelenséggel elhunyt az oradeai zsidóság világhíri főrabja. Az előforduló alkalmából gyászos kegyelettel emlékezünk meg róla régi hitközsége és díszes sírmelegét is felavatja. Ez alkalommal adjuk a kiváló főrabról alant méltatást.

Most egy éve adtuk vissza az anyaföldnek azt, ami Fuchs Benjámínból mulandó volt — a porhüvelyét. Tízennyolc éven át volt az oradeai zsidóság lelkivezérel, tanítója, mestere. Sziojósága, nemes ember-szeretete, puritán egyszerűsége, szorongás, kristálytisza jellemé nevelő örökidőkre emlékeztetőssé tette az utók számára.

Jelen visszemlékezésünk keretében, csupán mint az Ije lelkes és ihletett hirdetőjéről akarunk emlékezni. Örösi talmudi és midrásrodalmunk tanuskodik mellé, hogy bölcsenink nagy súlyt helyeztek, a szívet-leiket lenyűgöző hitközségekre. Sokszor találkoztunk a zsidó irodalomban, szöveket dícsőző jelzőkkel, de korhó kritikaál is. A Szanahedrin traktátusa azt írja: „Az

Néhai Fuchs Benjámín zel. oradeai főrabbi

Örökkévaló megmutatta az első embernek, minden idők szónokait és vezéreit”. Amikor Ben Zoma meghalt, azt mondta ró a Talmud: „Meghalt ben Zoma, oda a szónoklat ragyogása”. Míjd másutt: „Machem bár Josze szónoklása elalt! ugy állunk ott, mintha a füstlő Szináj előtt álltunk volna”.

A gónok idejében is nagy hűsítéletben álltak a nagy hitközségek. Így híresek voltak Szaddája gonon arab szónoklat. Rási is idézi R. Mose hadarsant és R. Simont, a hitközségek.

Mind ezek előbecsajfása után, láthatjuk, hogy milyen fontos tartozéka volt a vallás és az élet kiemelkedőbb mozzanatainak a lélekölő-lelekbe áomló, szívből színhöz szóló és a meggyőzés erejével ható élő szó. Ne feledjük el, hogy a mai kor éghőrében élő ember fogal lápldi bizonyos

Gyermeke iskolába jár? Gondoljon egészségére! Lássa el SENLASLO (Szt. László) fertőtlenítő toalettszappannal Üdit — Fehérit — Fertőtlenít DENTONAL fogpasztával

esztőltni igényeket, az igének hivatali hirdetője iránt. Annál szorubb, hogy országosútkben, a vallásos hitközségek, relorikai érték és felépítettséggel szempontjából, — sajnos — teljes hanyatlásnak indult. Csak ezek után tudjuk értékelni és méltányolni azt a hatalmas vesztéséget, amelyet ebből a szempontból is érezhet az ardeai zsidóság Fuchs Benjámín zel. halálával. Mint szónok, az ortodox zsidóság körében nánk teljesen egyedül állott, képesség, formai tőrély és elokvancia szempontjából. De még a külföld nagy zsidó metropolissok sem nagyon dícsőrekehdének hasonló szónoki tehetséggel. Külföldön ritkán volt alkalma beszélni, leginkább kongresszusokon, így Zürichben és Bécsben beszélt és szavalt mindenkor súlyt jelentettek és megbecsülést az oradeai, sőt az ardeai zsidóságnak is. Készen tudják, hogy hét évvel ezelőtt a berlini hitközség akarta meghívni rabbiájának.

Oradea, a régi „Várad” léghőrében nőt fel. Hus a husunkból, sőt a vérünkéből. Ez esendült ki minden mondatából. Korunk legnagyobb szava magába, ő sze volt náve a napi problémákkal, a gálat tragédiákkal nem nézte páholyból, — mint sokan mások — hanem együtt érzett és veldő vészelt testvérével és akár Németországban, akár másutt a világban ártatlan zsidó vér folyt, akárhon volték el szegény zsidók exisztenciáját, ha bárhonnán sőtájok szálltak felőle, akkor ennek mindig visszhangoja volt beszédében. Sirt, zokogott, jajongott csak a zsidó nép fájáta, amikor a szószékre lépett.

Amikor imágyen sirt a zsidó nép milliói: „Mint özött vad oda vagy doba a végelethatalan nincsteleenség mezejére. Ott fetrengsz véredben s mindenki lenéz Téged. Mőgőitett szédült exisztenciád, felperzselt templomaid. Tóratekerceid és megbojgatott sirjaid, széttuzott sírköveid. Előtted hatalmas kérdőjelek légiói és egy hűláglenlékü komisz világ. De a mártíromság dicakosrujút ellenségeid sem tagadhatják meg tőled Csak tápláld a reményt, drága népem s ne vegyen erőt a csüggedés lelkeden. Nagyobb erő él az áldoztatban, mint hőhérijaidban. Bődmájich chájit véred hullása dacára élni fogsz!” Így sirt a nagy szónok, a halgatóságokkal együtt a zsidó nép millióinak tragikus sorsa fölött. Beszédeinek szellemét elejétől-végig a régi iskola lengte át, de kül ő formájában, a retorikai léleptelenség és stílusi tönrőségben, korunk mintaképen csiszolta briliánsá.

A szónak hatalmas művésze volt Fuchs Benjámín zel. főrabbi. Széles alapon felépített beszédait általános keretek között mozogtak, de minden egyes hallgatónak azt a benyomást keltették, mintha hozzá in léznő szavait, mintha az ő töprengéseire, gondolataira, adna válaszát és válna jövendő u'jain, utmutatójává. Ott állott a frigszékény előtt és hirdette az utat, amely a megmámesedés felé vezetne.

De nem csupán mint szónok, hanem mint homelitikus, mint lrasmagyarzó is ki-váló volt. A hitközségek klapadhatatlan kincseshányója: a tñach és a midrás. Fuchs Benjámín mestersen kezelte ezt az anyagot és kutatásainak eredményeivel felszórta hitközsékeit. Leszólt a Talmud és Midrás mélysegeibe és igaz győnyöket hozott fel onnan. Találóból talá ősb lrasmagyarzatat, dörő lórdjának szavát még sokáig élnek majd az emberek emlékeztetésben.

Iskolázott, egyeneslogikája gondolkodásomdóddal a legkomplikáltabb midrásmagyarázatokat is világos szép szavakkal világítottá meg. Nemes pátoz, organumának orkesztere, minden skádnak ellendíthatlan volt.

Sok korunkbeli szónok lebecsülté hallgatóságát. De a megboldogult főrabbi komolyan vette a Talmud (S ó a 40.) ama mondatát: „mász cibud. Vigyis becsülték meg a halgatóságot és fogjon el bennüket elfogódottság, amikor közönségünkhez szólnak. Ó mindenkor a legnagyobb megbecsülést mutatta hallgatóságával szemben. Ha csak ideje engedte, mindig lelkiismeretesen készült beszédére. Fiatalabb éveiben szóról szóra leírta beszédait. Később nem ért erre rá, de nem is volt rá szüksége. Készülteit azonban sohasem állt hűvei elé. Alapos munkát végezt, megkonstruálta, felépítette beszédait, mieelő a szószékre lépet volna.

Tájon léptekkel ment fel a frigszékény felől vesztő lépcsőjén. E őb a frigszékény kárpitjának szőlelére borult és díttatos imában kért erőt szavaihoz és a halgatóságának figyelmét és megértést. Azúán megjelent pariraclia's alakja a szószéken. Arca sápadt volt, megilletődött. E őb szavalt bágyadt csendes hangon mondotta el, de azúán folyton fokozta hangját, míg végül mennydörgőit és büböltebe ejtette hallgatóságát.

Kitűnő memoria támoatta szónoklatában. Soha nem akadt meg egy pillanatra sem. Homelitikája sohasem volt elront, sohasem volt p'p'ulzstikus, mint számos ortodox hitközségeknek, hanem mindig benne volt a napi élet ezernyi problémája. A szemében jelöbögött a szináj lüz, fizikai alakja is mintha megötlöt volna, a beszéd folvámán. Arcaférdőben dítte mindazt amit mondott! és halgatóság, mintha hivatali záta volna őt, uay figyelték szavaira. Fuchs Benjámín zel. elmondhatta volna magáról Jusnjah prófétául: „Az Óőőkévaló megáldott engem az ébesszólás nyolbónél, hogy a bígyadt lelkebe és elalólt szívekbe uj erőt és lelkesedést öntsének Istennek eiepenen ható erejével”.

A szószék volt mindene. Itt állt ki egész egyéniségét maradéktalanul és szászázalékosan. Hiszen a szavak Mestere ott is hilt meg, a szószéken, amikor járadtan, betegen, haldós korral testében és járadt lélekkel, aranszavának erejével akart hatni zsidó testvéreire. És ott hanyatlott le az örő enyészetebe. Élete volt a szó és ez volt halála is. Így hat meg a szónak halhatatlan mestere.

Kihűlt a szto, kiadott az e' me lángja, elnémultak a beszédes ajkák. Szioúnk összeszorult, ha elgondoljuk, hogy ez a fűfű, akire szeretettel és hűszkeséggel tekintett az egész vallásos zsidóság, immár egy őve nincs közöttünk. Meghalt... de tovább él... közöttünk, lelkünkben, szívünkben és márnórnád! maradandóbb emléket állított nekünk...

Az ardeai zsidók találkozóhelye! BERKOVITSNÉ (Oradeáról) orth. kóser étterme BUCURESTI, Str. Lipscani 7. Telefon: 462 91. Socce hátamögött. Postavámmal szemben. Elsőrangú Erdélyi konyha

המורה... פדגוגיקה... חינוך... מורה... חינוך... מורה... חינוך...

Zsidóverés a bacau községi választáson. Bucuresti. Bacuaban a községi választás alkalmából súlyos zavargások történtek...

Hogyan gyilkolják a zsidókat a Harmadik Birodalomban? Prága. A karlsbadi „Volksliste” című újság sorozatos cikkeket közöl a sachsenburgi koncentrációs táborból...

Salamon királynak - Sába királynő részére adományozott kincsét, Rómába kerülnek. Róma. Az olasz sajtó nagy örömmel közölte, hogy Abessziniának...

Orth. Kóser Bodega Bucurestiben. Str. Carol 7. A főposta mellett. Állandóan kapható mindenféle húsmennyiség...

A nemzeti szocializmus - az 1. számú közeliesség. London. Az angol újságban az egységfront vezérje Sir Stafford Cripps...

Egy ismert müncheni művészeti iskola vezetője öngyilkos lett. London. A „Times” közölte, hogy Moritz Heyman 65 éves kulturális-örökös vezetője lett és egy müncheni szálloda elhagyott levelelte magát...

A nyukám, nekem ez anynyira izlik. Az anyuka mosolyog, mert a fogszálat nem szökték megenni. A nyelv azonban ennek ellenére erősen érez a línán van az, hogy a Niva fogszátka kellemes, csodásan jó szomjája kiltől segít őt az éhhez, hogy a gyermekeket is a fogpoláshoz lehessen szoktatni.

Négy lengyel zsidó író koncentrációs táborba szállították. Varsó. Négy zsidó újságíró, illetékes író, állítólagos államellenes tevékenység miatt, a Karluz-Berezai táborba vitték...

Görögországban megadóztatták a zsidó hozományokat. Athén. A görög kormány újabb egy rendeletet adott ki, amelyben közli, hogy ezután a zsidó hozományok is adókötelesek...

Befolyásos spanyol zsidók támogatják Moldova fejedelmét a török portánál. A XVI. században jöttek az első zsefárd zsidók Török és Görögországba, főleg Adrinopol, Ruszciuk, Olurgiu és más helyekből...

Papir-zacskót Kreindler & Marmor Papirzacskó-gyár, Sighet. Papirzacskó-gyár, Sighet. Árnyaltatott és mintával szívesen szolgáltunk.

Az otthonukból elűzött spanyol-zsidók egy töredékének multijából...

Évszázadokon át nagy szerepet játszott a spanyol-zsefárd zsidóság a román történelmi mult kialakulásában

Szeferd zsidók jártak közbe a török szultánnal, román fejedelmek érdekében. Vitéz Mihállyal együtt, a felkelésben résztvevő zsefárd zsidókat is legyilkoltatták az akkori török szultán. — Ki volt a Péle-jóéc szerzője? — Amikor egy spanyol-zsidó volt Bucuresti polgármestere. — Ki volt Jaques M. Eliás? — Ki építette fel a bécsi schönbrunni császári kastélyt? — A „Népké” eredeti történelmi riportja, —

Bucuresti. Nem foglalkozhatunk a romániai egyeztetett „spanyol zsidók” történelmével, mivel még visszatekintést nem adunk a romániai zsidóság multijáról. Ha nagyon rég mult időkre emlékszünk, akkor kezdhetjük rögtön Josephus Flavius-sal, aki már ír a „Déliában” lakó zsidókról, aki szerint doko román terület. A mai Transilvania, tehát a néprándorlás előtti időkre visszamenőleg létező területen zsidókat. Ha pedig Rómanes történelmetudós kutatási nyomán indulunk el, akkor láthatjuk, hogy már Traján császár idejében, a második templom pusztulása óta, volt egy-egy zsidó sziget az itt élő népek tengerében. Így a Dobrudza-Szilistria voltak már ekkor zsidók. Dobrudza-Doroslor, Constantia, a régi Tomis és Galati a régi Galj olyan háromszög, amelyben a román történelmet megelőző időszakban is zsidók éltek. Jellemző, hogy Moldovában van egy hegy, amelyet ősidők óta Jidovecnek neveznek. Ha azonban nem megyünk lépcső-lépcsőre, a romániai zsidóság történelmi léte és fejlődése nyomán, hanem csak a spanyol-zsidóság itteni letelepedésével foglalkozunk, akkor felmerül mindenképp a kérdés, hogyan, illetőleg honnan kerültek a zsefárd-spanyol zsidók Romániába?

A mai generációnak, amely iskolában jár nem kell sokat magyarázunk, csak annyit, hogy a régi ó királysághoz tartozó évszázadokon át a török hódoltság alatt éltek, Konstantinápoly szultánjainak hűbéri területe volt Moldova, Muntania, Olénia, aminthogy a török hódítás akkoriban kiterjedt az egész Balkánra, sőt egy időben még a mostani Urajin területéhez tartozó Podolia is török tartomány volt, amelyet fel egészen Bécsig portyáztak a szultánok jancsárjai.

A XVI. században jöttek az első zsefárd zsidók Török és Görögországba, főleg Adrinopol, Ruszciuk, Olurgiu és más helyekből...

Uj korszakot nyit meg a hitközség életében Dr. I. Niemerover, aki tíz évig volt a spanyol hitközség főbírája. Ő teremtetle meg és építette ki a nagy hitközségnek gyönyörű kulturális épületét. Nagy szerepet játszott a spanyol hitközség életében az a korszak, amikor az „Alliance Universelle Israélite” 1870-ben az orosz-török háború idején a hitközség belső életének felvirágoztatására érdekében, intenzív akciót kezdett. Összeeset ezen korszakkal a hitközség nagy jólétségű akciója, amelyet beindított a bulgáriai zsidók felszegítésére. A fellendülés eme korából datálódik a hatalmas nagy filantropikus és szociális intézmények megteremtése, amelyek ma is a hitközség fundamentális alapjait képezik.

Nagyon érdekes szerepet játszott a bucaresti zsefárd hitközség történetében, Bally Davleton, aki a kiváló Mentes Bally család leszármazottja, amelynek minden egyes tagja,

Amint fentebb rövid néhány sorból láthatjuk, a romániai zsidóság története hosszú évszázadokon át a konstantinápolyi szultán udvarától függött. Természetesen a spanyol zsidóknak egyszerű kapcsolataik voltak a török uralommal, mert ott régen nagyszámúban éltek zsidók, akiket festvértnek tekintettek, hiszen onnan hozták is színezőanyagot.

A romániai spanyol hitközségek történelmi multijából

Habár a bucaresti zsefárd (spanyol) zsidó hitközségnek csupán kimutathatóan kétszáz évvel ezelőre vezethető vissza történelmi multja, azért kétségtelenül megállapíthatjuk a fenti történelmi adatokból, hogy sokkal régebben volt már jól megszervezett közösségük. Ezt a bucaresti zsidó régi történelmi kutató Mentes Bally, aki Sztambulból került a hitközség élére, feljegyzésében szintén megállapította és kimutatta, hogy már előbb volt meg a Chebra Kadisa, mint maga a hitközség. Ezt igazolják egyébként a temetőikben visszamaradt emlékek is.

A spanyol hitközségek élén régebben nem a mai értelemben vett rabbi állottak, hanem chachmók, akik főleg a közösség érdekében végzett társadalmi jóléti feladatokkal voltak tevékenyek. Így többek között kiemelkedett működésével a szilistriai Mamordal, aki a „Pele Jóéc” szerzője, aki ki is adta ezt a közismert „műszer-szeret”.

Hires volt és kiemelkedik a Sarajevoból áttelepült Eliezer Menachem Pappo, aki 1780 körül jött az országba. Pappo ugyancsak a zsidó szociális intézmények fejlesztése körül tündököl, aki azok alapjait vetette meg és ma is, mint azok fundamenatának lerakó kiváló chacham-nak ismeri a zsidó történelem. Al talában a bucaresti zsidó vallási vezetők is, a történelmi idők folyamán, inkább karitatív intézmények alapításában és kiépítésében tündököltek ki. Kifűnt a spanyol zsidó élet szellemi alapjainak fejlesztésében, aki a családi életben rejlt ősi tradíciók fenntartását hirdette Mordechai Eliezer Eljahu. Ugy zsidó, mint nem zsidó körökben nagy tekintélynek örvendett Jchak Amulim markáns egyénisége és később pedig Rabbi Josef ben Senor, aki Smynából jött, majd Malaja Surmany és rabbi Chaim Bedjorano, a nagy filologus, aki a jelenlegi, Sabelay J. Djaen grand-rabbinak nagybátyja volt. Ez Bucuresltől a török zsidóság hívására Konstantinápolyba távozott.

Uj korszakot nyit meg a hitközség életében Dr. I. Niemerover, aki tíz évig volt a spanyol hitközség főbírája. Ő teremtetle meg és építette ki a nagy hitközségnek gyönyörű kulturális épületét. Nagy szerepet játszott a spanyol hitközség életében az a korszak, amikor az „Alliance Universelle Israélite” 1870-ben az orosz-török háború idején a hitközség belső életének felvirágoztatására érdekében, intenzív akciót kezdett. Összeeset ezen korszakkal a hitközség nagy jólétségű akciója, amelyet beindított a bulgáriai zsidók felszegítésére. A fellendülés eme korából datálódik a hatalmas nagy filantropikus és szociális intézmények megteremtése, amelyek ma is a hitközség fundamentális alapjait képezik.

Egy spanyol-zsidó szabadságharcos.

Nagyon érdekes szerepet játszott a bucaresti zsefárd hitközség történetében, Bally Davleton, aki a kiváló Mentes Bally család leszármazottja, amelynek minden egyes tagja,

jelentős szerepet játszott az újabbkori román-zsidó történelemben. Dally Davleton 1809-ben született Bucuresltben. Az 1829-ben lezajlott orosz-török háborúban is már nagy szerepet játszott, amelyért azt a jogot kapta meg a cári Oroszországban, hogy bárhol kereskedelmet tizhet az ország területén.

Az első román opera megteremtése

1849-ben, a szabadságharc idején még rendkívül fiatal volt és Mavorodallal meg Manuval élére állott a demokrácia győzelméért vívott harcban. Nagyon exponáltá magát a román paraszti forradalmárokért és oroszánként küzdött az antiszemitizmus ellen. A bucaresti hitközségben főleg annak szociális intézmények kiépítésében vett részt. Ő volt az első, aki Olaszországból az első operatársulatot hozta Romániába és azután megteremtette az első román operát. Amikor azonban látta, hogy az antiszemitizmus leküzdése ellen hiába harcol, 1882-ben Jeruzsálembe vándorolt, ahol két évre rá, 1884-ben meghalt. Egyik fiúve Angelo Billy egy beszédkészítő nyelv-írásról vett feleségül, míg másik fiúve Jchak Coco Billy, a bucaresti spanyol hitközség bírája lett.

Spanyol zsidó, mint Bucuressti főpolgármestere

Talán kevesen tudják, hogy a román fővárosnak a mult század közepén, pontosabban 1854-ben zsidó főpolgármestere, primárya volt. Hillel Manoah volt az a providenciális zsidó férfiu, aki a románság érdekében kifejtett szociális munkáját és érdemeit, Bucuressti főpolgármesterként választották meg és a ki, mint ilyen, rendkívül sok kulturális és pénzügyi intézményvel gazdagította a román fővárost. Ugyanakkor pedig nem vonta ki magát a zsidó közéletből sem, ahol egyháznak is nagy teljesítményeket végzett.

Carmen Sylva királynőnek még ma is élő spanyol-zsidó udvarhölgye

Sokan nem tudják, azok sem, akik Bucuresltben élnek, hogy van a fővárosnak egy uccája, amelyet Solomon Hiltonról neveztek el. Vajjon ki lehetett az a zsidó férfiu, akinek nevéből egy uccát is elneveztek? Egy 1917-ben elhunyt, ugy román, mint zsidó körökben nagy közkedveltségű férfiu volt, aki a főváros társadalmi életében sokoldalúsága révén nagy szerepet játszott. Tekintélyét legjobban jellemzi az, hogy I. Károly király udvarának egyik legbelsőbb embere volt, akinek véleménye nagy súlytal bírt a legfelsőbb helyen is. Hittese pedig a világhírű költői lelkű Carmen Sylva királynőnek volt udvarhölgye és mint ilyen a királynővel bizalmas viszonyban volt. Ez az idős hölgy még ma is él, elvonultan a világ zajától, csak a zsidó női karitatív intézményeknek szentelve életét.

Egy spanyol-zsidó, névszerint Jaques M. Eliás milliárdos adománya

Visszemlékezzünk és kutatásunk nyomán, egy névre bukkantunk. Nem sokat mond ez a név, ha ismeretlenül is cseng a fülünk.

ben, mert nem áll egyébből, mint két zsidó keresztényből, Jakob és Eilás. De ha franciá-

közel egy milliárd lei is, azaz ezer millió lei, amelyet az esztendővel ezelőtt, ha

Nem bíráljuk feltét, mert jó helyre tette, mint hű állampolgár. De ez a káros vagyoni

Dererera báró, aki Mária Terézia idejében megalapozta a timisoarai zsidó centrumot

Ha már a múltat tartunk és meg akarjuk ismeretni a romániai zsidóság történelméről

Nagy szerepet játszott itt egykoron az Agular szpanyolmerénis család, amely a besonnevű szpanyol városból származott el

A báró család tulajdonképpen II. Ferenc császár idején Diego D'Aguilar családból származott Bécsben, ahol 1725-1787-ig nagy szerepet játszott, mint az osztrák dohánymonopóliumnak főbírája.

Báró Dererera nagy összejelentéseket, kultúrát és új szellemet vitt az akkor még igen primitív timisoarai zsidó körökbe. A mai timisoarai zsidóság tulnyomó része erről a szpanyol hitközségről nem szokott tud, bár bizonyos, hogy hosszú évszázadon keresztül kultúrája és szociális életmódja innen tölthető ki.

Végül még megemlíthetjük, hogy tizenhárom szpanyol ezred hitközség van ma Romániában. Ezek közül a második helyen Craiova áll, Bucarest után. Utána sorrendben

Turgoviste (Munteni), Ploesti, Turnu Severin, Constanta, Timisoara, Alba Iulia, Carabia, Siflira stb. követhetnek és tartják fenn ezokat az ősrégi tradíciókat, amelyeket a Spanyolországból való szétválasztásuk után az utódok

PALESZTINA

A helyett, hogy a palesztinai zsidók megutálnák a terrort az arabokon keresztül, még egymás ellen is fellépnek

Eddig mindenkor azt olvastuk, hogy az arabok miként támadják meg a zsidókat. Sajnos, nem csak múlt időben mondhajuk ezt, hanem a jelenben is. Például Tiberiásban újra támadtak az arabok. Egy beherista csoportot, amely autobusszal elindult Tel Chofba, hogy Trumpeldor sírját meglátogassa, megtámadták kődobaló arabok. A fiatal beheristák viszonzózták a kődobalást. Közelharc. Letörtöltések. Egy zsidó késs-urástól megsebesült. Összesen harminc arab és zsidó sebesült meg. De ez még nem elég, mert az el fogott arabokat, a rendőrség épületéből ki szabaddították az arabok. Rendőrök is megsebesültek. Még megint zavargás volt Tiberiásban. Eddig arabok támadtak meg egy zsidókkal teli autobuszt, majd zsidók vertek el arab autobusz utasokat. A bíróság zsidókat és arabokat egyaránt elítélte egy két évi fogházra.

És a liberális eseményeken kívül, folyton jönnek a hírek, az utóbb arab támadásokról. Szógezzük le tehát először: hogy az arabok támadnak.

S mintha minélvel szolgálnának arra, hogy a zsidók is üldözék egymást. Most, amikor minden erővel össze kellene fogni, amikor jönnek a revizionisták és betérnek a Jewish Agency épületébe, ott széjjeladják az iktárt, összetörnek a burokat és végül is 37 revizionista bevonul a bíróságra. Ez Curry angol bíró azzal vádolja mind a harmatcselet, hogy id-geen vagyont rongáltak. Kiderült, hogy 25 nem is lakott Jeruzsálemben, csak a randallrozásra jöttek össze Jeruzsálemben. Így a revizionisták a zsidó sajtó, természetesen pár állás szerint kommentálja az eseményt. A "Dowar" például azt írja, hogy a Jabotinsky londoni beszéde váltotta ki ezt a "hatást". Az arab lapok pedig gúnyosan közlik, hogy "örvendjen a zsidó nemzeti oltion, építési eme teltének".

Azután jön az érem "zsidó oldalának" (jobb) része. A revizionisták is új váddal lépnek fel.

Hogy mi a vád? Egyszerű. Viszontvadás. All nem hisztadrulste, az nem kaphat munkát? Sem a revizionisták, sem az általános cionisták? Ugyáltszik, hogy az öklöjostot rendszeresített a szocialista munkások. Eért támadt meg 50 hisztadrulista a tel-avivi Trumpeldoruccán három klallcionista munkást, akik ott dolgoztak. Ezért támadtak meg a Maharraluccán néhány márolomunkást és kergettek el őket munkahelyükről.

Tehát a revizionisták "rombolnak". A munkások nem engednek dolgozni csak szervezett munkást.

Mit látunk mindebből? Míg egyik oldalon ádáz dühvel és fogsikorgóval, ott állnak az arabok és mindent pusztítanak akarnak, amit zsidó, addig a zsidó hitközség, a dolgozó

teljes hamisfalsóságában megőri a késő utókor számára is. Legközelebb foglalkozunk a bucaresti szpanyol-zsidó hitközség belső adminisztrációs és rituális, templomi szervezésével. w. s.

százerek "világnézeti" alapon üldözik egymást. Ez nincs így jól. A lehatározottabban elítéli a galai zsidó közvélemény ezt a melódust. Eltérít a revizionisták és elítéli a hisztadrulit. Eég zsidó fejet törnek be az arabok, miért törjük be mi is az egymáséit? Ezerszer megintuk már Kamce és Barkamoc világlát, amely miatt már egyszer elpusztult Jeruzsálem. Most sem pusztulhat soha el, az arab gazságok miatt, de a betört zsidó fejek meg az egymás elleni gyűlölködés megint halja az a külföldben sáfard fundamenlumot, amelyet ma Palesztina jelent nekünk szerke a világon és főleg azoknak, akik ott telepedtek és örökös oltionként vetették meg lábukat.

Nagy tiltakozó rabbigyülés a szombat megszűrése miatt. A tel-avivi környékén levő szonlek rabbigyúsi, a tel-avivi rabbigyúsi az élen nagy tiltakozó gyűlést tartottak a szombat megszűrése ellen, amely - sajnos - már nagy tömegeket is magával rántotta a szentföldön. A nagygyűlés tiltakozó látványt küldött a Jewi-h Agencyhez, az Alepok direktóriumához, a kolonisták szövetségéhez és a Cionista Világszervezethez.

Arab gyilkosok újabb halálos áldozata. Bet Aila kolonisták meggyilkolták a kolonisták Bruck Chaim, 21 éves, németországi kolonistát, akik az eddigi bizonyítékok alapján Bruck Chaimnál megtalálták két noészeti ösvényezve, amelyben súlyos sebével, heidokolva jegyezte meg be: "Arabok döftek belem gyilkolok! Meghlok! Küldjétek utolsó ördögletemet családombnak és barátimnak". - Erősen felgyerevelt arab terrorista banda támadta meg Rechma kibucot is, ahol az arab türelés nagy pusztítást vitt véghez az állatállományban.

Arabok-arabok ellen. Nepona mindinkább nyilvánvalóvá vált, hogy a zsidóellenes kilengések sok arabban, azt a tudást kellett, hogy ingetaggó vált a jogrend és rablótámadásokot is megengedhettek maguknak. Így a legutóbbi héten a következő támadásokat intézték arabok arabok ellen. - Jelfában számos rablótámadás történt. Napfelkelkor a moszban, két felgyerevelt arab revolverrel kényszerített néhány arabot, hogy adják át minden pénzüket. - Ulyanocnak Jifla mellett történt, hogy egy arabot, aki egy zsidó üzletben bevásárolt, megtámadták és hátról ráöltötte. Az arab azonnal meghalt. Ezel a támadással kapcsolatosan a jelfai arab iródban házkutatást tartottak. - A Haifa városában bombatámadás történt, amely az épületben nem okozott nagyobb károkat. - Caeseeban a mukhtar házában betörték. Néhány nappal ezelött fenyegető levelet írt keppel. - Arab terroristák 15 keresztény és mohamedán arab listáját kifüggesztették a mohamedán mosé előtt, akiket egy terrorbanda halárralté. - A Tah-család ellen bombamerényletet követtek el, azonban beja sekte nek sem történt.

Hatalmas óceánjáró Palesztinába! A „Zion-Lloyd” utazási iroda nagy tavaszi társasulást rendez Palesztinába a francia PROVIDENCE óceánjáró jóságn. Indulás március 19 én Constanfából. H. j. j. 3 nap. Információk és előjegyzések: „ZION LLOYD” Bucaresti, Victoriel 33. Direktör: M. Jampolski.

Transilvántai képviseltek:

Dr. NEUMAN VILMOS Cluj, Str. Berthelot 12. Telefon 682.

Kirsch Tiberiu Oradea. Str. Jorga 21. Telefon 251.

Ugyanitt jegyek a rendes h. j. j. ártokra: a Servicul Maritil a Román, Palestine Maritime Lloyd és a lengyel h. j. j. ártokra A két utóbbi társaság h. j. j. ártosai ellátás.

Eredeti közlemény. A gyomorbaajosok és a Gastro D. kezelés eredményei

„Rettenetes gyomor- és vesefájdalmakat szenvedtem el - így kezdte hálalevelét egyike az ezerszámra menő szenvedő nőknek, aki a Gastro D. vel kezelte magát. Azután így folytatja: „Eveig szenvedtem átmallanságban, idegességben, fejfájásban és most hála a világhírű Gastro D. nek, teljesen egészségesnek, lökedyűnek és munkaképességem teljes birtában érzem magam. Nem találok megfelelő közönség szavakat, hogy azokat Császár gyógyszerész urhoz intézzem. Doamna Miha Popescu, Craiova, Str. St. Gheorghe No. 142”.

KÖZÉLET

Az ardeali Mizrahi ifjuság VII-ik konferenciájáról

Beszámoltunk arról, hogy a Mizrahi ifjusági központ Oradeara helyezték. Itt közöljük a konferencia lefolyását. Just Mose elnöki megnyitójából kitérünk, hogy mennyire ellérnek az ifjuság problémái az eddigiekkel. Erekek ezelőtt a vezetőség az ifjuság nagy tömeget igyekezett magához tömöríteni és szervezéshez nevelni, míg ma már nem kell ily formában legye, mert az élet teszi szükségessé egyrészt a szervezetséget, másrészt a mozgalomban való aktivitást. A chaluca mozgalom ma oltan tart, hogy véglegesen kibristálvsodott az ifjuságok előtt a chaluca feladat” és így a zsidó közvélemény bizalommal tekinthet a chaluca munkájára felé.

A vezetőség által kidolgozott javaslatok sok delegátust szólaltattak meg. Szépen felépített beszédekben adtak új direktívákat a konferencia résztvevőinek Ginsberg (Cehoslovakia), valamint Gileadi (Haifa) a Mizrahi ifjuság világmozgalmának két kiváló vezetője. Izrael Albert és Wieder Sámuel tartottak referátumot az elmúlt konferenciás esztendőről, majd az új vezetőség megválasztása után az elfővendő esztendő programját, valamint központi költségvetését véglegesítették.

A tervezetben van egy szeminarium felállításra, a Jesiva szellem és tananyagok bevezetésével nemzeti elepon. A chalucait kiemlélyése, Kibuc állás felállításával egybeköve. Erecben egy ardeali Kibuc létesítése - legközelebb időn belül. Azon ifjaknak, kik a palesztinai kivándorlást nem vehetik célkitűzésüknek, megteremteni a szervezésben kell azt a keretet, amelyben kiélhetik magukat és Erec Jisraelnak a Galuthban tegyenek szolgálatot.

Mi bizalommal tekinünk az új vezetőség, valamint az egész ifjuság munkájára elő. Kivánatos volna az ardeali testvéreink támogatása ezen zsidó érdekekért küzdési és dolgozni akaró ifjusági gardának, hogy módjukban legyen egy szebb és jobb jövőt az új generációnak kiépíteni.

A konferencián Dr. Fejes Lajos a Satumare Mizrahi elnöke üdvözölte a konferenciát közönlönjében.

A timisoarai Házamir dal- és kulturgylet március 17 én rendezte az ottani városi színházban ezévi nagyszabású hangversenyét. A hangverseny egészen új műsorról írt. Kitérő vendégzereplők fogják a hangversenyt változossá tenni. Dr. Aronné, Stera Rózsi, a kiváló hegedűművész, Freund Leó zongorakísérete mellett lép fel a hangversenyen, majd dr. Friedmann Andor, a kiváló zongoréművész saját szerzeményeiből ad elő. Katz Salamon és Weisz Jenő, Timisoara két kántora szólószármakkal fognak szerepelni. A hangverseny iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg.

TOBB MILLIÓ ELADOTT ÜVEG bizonyítja nagyszerű hatását. Használja e?

Ma már meg sem számlálhatók azok a személyek, akik naponta Urodonált szednek. Viszont azoknak az orvosoknak sikere, akik rendelik, állandó és tartós. Használata után a közérzet kellemes, jókedvűnek vagyunk, fiatalabbnak érezzük magunkat és megszabadulunk azoktól az indiszpozícióktól, amelyek kellemetlen teszik életünket. Megállapított tény, hogy az Urodonált - eltérőleg számos más gyógyszerrel, amelyek csak szervezet egyes részeire hatnak - tökéletesen kiválasztja és eltávolítja a húgysavat, a húgysav sót, a koleszterint, az oxálsavat, mindenemü salakot és baktériumcsírákat. Megszabadítja a májat a vértozulástól, ismét visszaállítja a vesék átszűrő képességét, szabályozza a vérkeringést, helyrehozza az öregedést által létrejött kopásokat a szervezetben, megóvja az egészséget.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBIZHATÓ MÁRKA

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS DROGERIAKBAN

A mediaşul-auriti növegylet Ginsberg Sámuelnek elnököl vezetésével másoros tevesztet rendezett. A műsor szerzői és főszereplői Wertheimer Izák és Günszberger I. voltak. Nagy sikerrel működtek közre: Ganz Juda, Schwartz Mór, Rézműves Naftali, Róth Pinkász, Egri Mór, Wertheimer Lázár, Engel Ábrahám, Wertheimer Juda, Wertheimer Salamon és Klein Saul. A zenét Wertheimer Zivü szolgálhatta. A közönség szép öszszeggel járul hozzá a Növegylet jótékony célú akcióhoz. A rendezésben fáradohatatlan munkát fejtettek ki az Engel lányok, Löv Ilonka és Lówinger Rózsi. Egri Ferenc a terem ingyenes átengedésével járult hozzá a tevesztet anyagi sikeréhez.

Az aradi orth. hitközség február 15 én tartotta a rendezévi közgyűlést. A közgyűlés legfontosabb pontja egy rituális fűrdő építésének ügye volt. Scharfstein Jakob hírk. elnök fáradohatatlan agilitása és a tagok rendkívül áldozatosságga folytán a közgyűlés elhatározta a mikve építésének megkezdését. Az építkezési költségek másfélmillió lejre rúgnak.

Az aradi orth. Chewra Kadischa Liphovits Gyula elnöklete alatt tartotta meg évi közgyűlést. Az elnök a közgyűlés tudomására hozta, hogy a városnál sikerült egy új temetőhely megadását kieszközölni. Az új temető mellett a régi mellett húzódik és annak mintegy folytatása lesz. Kéri, hogy a közgyűlés fejezze ki köszönetét dr. Coitoiu Romulus polgármesternek, aki a Chewra kérésvényét a legjobb indulattal kezelte. A közgyűlés egyhangulag köszönetet szavazott, majd 150.000 lej költséggel egy betonkerítés építését határozta el az új temető körül. A közgyűlés után Schreiber Joachim főrabbi tartott beszédet az elhunyt Geonokért. - A Sasz Chewra f. hó 22-én tartotta befejező szijum ünnepélyét. Schreiber Joachim főrabbi tartott mélyenszántó beszédet, majd több felszólalás következett. A Szijum emelkedett hangulatban ért véget.

A sibiui orth. hitközség febr. 28 án rendkívül élenkedő érdeklődés mellett tartotta meg közgyűlést. Dr. Antal Sándor elnök beszámolt a hitközség elmúlt évi működésének eredményéről, amelyhez hozzájárult dr. Mátyás Lázár, dr. Feller Alfréd, Weinraub J. és dr. Sámson Dávid. Ezután Rieger Arthur elnöklete alatt megválasztották az új vezetőséget, amely a következő eredménnyel járt:

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucarestben

KATZ orth. kóser **restaurant**

Bucaresti, str. Carol 32. I. emelet.

Elnöke: Feller Alfréd, alelnök: dr. Neumann Vilhelm, pénztárnok: Edelslein Salomon, titkár: dr. Mátyás Lázár, ellenőr: dr. Grünfeld Adolf, gazda: Izák Bernáth. A választmány tagjai: Dr. Antal Sándor, Friedmann Herman, dr. Hönig Rezső, Korn Emánuel, Korn Sándor, Löbel Géza, Löwy Dávid, Rieger Emil, dr. Sámson Dávid, Singer Izrael, Schwimmer Jakob, Weinberger Max és Weisz Helentich Jun. Templom kurátor: Holänder Bernáth és Klepner Miltós. A választás eredményét a sibiui zsidóság oszttalan megelégedéssel vette tudomásul. (F. I.)

A satumarei cionista helyicsoport újraszervező közgyűlése nagy érdeklődés mellett zajlott le. Dr. Katz Isó elnök beszámolt az elmúlt évi tevékenységéről, ismertette lemondásának okait és megemlékezett a helyicsoport halottairól, akik emlékének a közgyűlés egy percig tartó felállással adózott. Dr. Dr. Mócs László, Dr. Borgida József és Fejes Lajos felszólalása után a következő vezetőséget választották meg: Munkabizottság: dr. Singer Sándor, dr. Schwartz Lajos és Kugler Zsigmond, Pénztáros dr. Braun Béla, kulturreferens dr. Goldstein Fülöp, KH-biztos Havas Emil, sékelbiztos dr. Lázár Miklós, ellenőr Dervas Ármán. A választmány tagjai: dr. Borgida József, dr. Fischer Sámuel, dr. Jordán Viktor, dr. Katz Isó, Gulik Lajosné, dr. Görög Miksa, dr. Sern Mór, dr. Markovits Elek, dr. Gósz Sándor, dr. Mayer Márton, Fuchs Marcel, dr. Fejes Lajos, Klein Sándor, dr. Weisz Gyula, Trainer Sámuel, dr. Krémer Jenő és Friedmann Béla.

Balkányi Kohn Jicchák. „A JU-DAIZMUS LÉNYEGE” című könyve kapható a szerzőnél: Huedin.

A lengyel közigazgatásból eltávolították az utolsó zsidót. Varsó. A lengyel belügyminisztériumból eltávolított a legutolsó magasrangú állam hivatalnok is, aki a zsidó közösséghez tartozik. Alexander Hoffka a hivatalos neve, akit most végleg lementettek állásából.

Hétről-hétre

London. A Board of Deputies of British Jews legutóbbi ülésén bejelentették, hogy VI. György király március 25-én fogadja meg az angol zsidó deputációját.

Amsterdam. Holland indiai kincstárnokának B. J. de Leeuw-ot neveztek ki, aki zsidó. Az új kincstárnok éppen egy zsidó, mint eddige Dr. L. Riess.

Flume. Negyven évi tevékenység után Dr. Josef Frank főrabbi elhunyt. A temetésén az egész város társadalmá részvett.

Frankfurt a Main. Az udmi tenyészállatvadász bejárattól nagy plakkát jelent meg, amelyben eltiltják a zsidók belépését a város területére, Brackenheim város tanácsa elhatározta, hogy nem engedi meg a vásárlóknak zsidók által való látogatását. — Schwobach-Hall-ban is eltiltották a zsidóknak vásárokon való részvételét.

Wien. Az osztrák főváros sporttársadalmában még mindig nem tudnak napirendre tenni Hugo Meisl halála fölött, aki 56 éves korában hunyt el, miután 30 évig vezető volt az osztrák sportnak és megismeretője, az osztrák „csodacsapat”-nak. Meisl jó zsidó volt.

Genf. James Macdonald volt népszórvetési megbízottja bírói Balfourban, a Hódász meglátására előadást tartott, amelyben kijelentette, hogy mélyen meggondolta és megdöbbentette a német-államos zsidók szenvedése és ha ő zsidóknak született volna, feltétlenül vallásos ortodox életmódot folytatott és elveket vallott volna.

Lemberg. Az elmúlt szombaton nagy tömegben gyűltek össze a vallásos zsidók a templomok előtt, s ezzel akarták demonstrálni annak a bizottságnak működése ellen, amely előkészíti a hitközségi választást.

Konstantinápoly. A török kormány elhatározta, hogy a határon lévő zsidó lakosságot az ország belsejébe akarja telepíteni így a Dardanellák körüli lakó 600 zsidó családot is belsejébe akarja telepíteni az ország belsejébe. Előkezt szándéka kormányának, hogy egy mint Szovjetország, külön zsidó letelepítéseket végez az országban.

Bagdad. Létrejött Palesztina és Irak között egy kereskedelmi szerződés, amelyet három évre kötöttek meg. A szerződés értelmében a haffai kikötőben egy vámmentes zónát létesítenek, az iraki transziteresedelem javára. Ezen a területen iraki vámhivatalnokok dolgozhatnak. Palesztina az iraki élelmiszerekre lezártja a vámmenteseket. A szerződésben részletesen kitérnek a bagdadi és haffai szárazföldi kapcsolatokat létesítésére is. A szerződés igazolja Haffa folyton országos jelentőségét a közelkeletre.

Varsó. Az itteni Szentegyet egy német nemzet szocialistától Hans Bendenkerertől azt az ajánlatot kapta, hogy egy autót ajándékos neki azért, mert Lengyelországban elhunyt anyjának holtestet Németországba szállíthatja. A Chevra az ajánlatot nem fogadta el, azzal az indoklással, hogy nem fogad el egy olyan náciút ajándékot, akinek zsidó anyja volt, és ő már annyira eltávolodott a zsidóságtól.

Jeruzsálem. Néhány arab notabilitás most látogatta meg először a tel-avivi kikötőt. A legnagyobb csodálkozással és elragadtatással szemlélték a nagyszerű művet, amelyet rövid idő alatt végrehajtottak, azonban azt kérték, hogy a látogatással kapcsolatban nevéket tartsák a leggyömböritésben. — 15 haffai arabot egy évre száműzték az ország különböző részeibe. Ezenkívül 100-150 font kauciót is le kellett tenniük. — Hivatalosan közlik, hogy Transjordánia és Palesztina között, állandó utelvezérvizsgálat lesz. — A 37 revizionista ügyében a bíróság előtt, már a második tárgyalás is volt és ügyüket a kerületi bírósághoz jutatták, ahol személynként 100-100 font kaució ellenében szabadlábra helyezték őket. — A hivatalos lap újra közli az 1930-ban Sir John Chancellor akkori fő kormányzóknak engedélyezési okirátát, a Hált — tenger kincseinek kikészítésére. — A tel-avivi városi tanács újabb 100 000 font kölcsön felvételét határozta el, amelyet a Barclays Banknál fognak felvenni. — Lapjelentések szerint Abdulláh emír a londoni koronázási ünnepségeken személyesen fog megjelenni. — A Barza-Kartuska koncentrációs táborból a nemzeti radikális szervezet híveit szabadonbocsátották. — Arab notabilitások és kereskedők Jaffában, megbeszélést folytattak Crosbie kerületi kormányzóval. Tömeges kivándorlással fenyegetőztek amennyiben nem orvosolják panaszukat.

Jaffa. Nazareiben felfegyverezett arabok támadást intéztek Farrady rendőrszektort ellen, egy adójutásra szintén rádttek, amint a szomszéd házból kilépett az utcára. — Überlissban egy Rabbí Balhamez perselyt kiraboltak az arabok. — A jeruzsálemi sztrájk komló vezetőjének Saba Darvishnek háza ellen merényletet követtek el. A golyók átörték a falat, de kárt nem okoztak. — Arab előfelkészek, köztük a Taha család tagjai is megölték a kormányzó és tiltakoztak a terror ellen, amelyet a kormányzat tanúsít az arabokkal szemben. — A Kibbutz Hasadeh, amely a Beisan vidék első települési pontja, támadást szenvedett. Egy óra viszonzta a tüzelést, mire a támadók visszavonultak. — Dr. Levin és Dr. Gans Solononok egyik telepese arabok megtámadták, amikor hazafelé tartottak lóháton a földjéről. Az idősebb fia, súlyosan megsebesült, a lovak is megsérültek. — Chefciba kolonában is megtámadták zsidó kolonistákat. Senkikem sebesült meg. Számos helyen megtámadták az ördöket is.

— Zsidó lojalitási nyilatkozat Olaszországban. Roma. Az utóbbi hetekben erősen foglalkoztatja az olasz zsidóságot az a mozgalom, melyet néhány tekintélyes és a közéletben szerepet játszó zsidó kerdeményezett. E szerint a zsidóság vezetői nyilatkozatot adtak ki, amelyben az olasz zsidóság kommunistaellenes beállítottságát erősítik le és az olasz hazához való hűségüket dokumentálják. Ez a nyilatkozat minden egyes olasz hitközséghez eljuttatott és nagyjából a következőképpen szól: „Rövidesen összeül az olasz hitközségek kongresszusa, amelyre minden egyes hitközség elküldi a jó delegátumait. Ezzel kapcsolatban interpretálnunk kell a zsidóhitű olasz állampolgárok érzelmeit is. Lezöngözzük, hogy nem létezik illios nemzet közli zsidó politikai összefogás a zsidóság körében s ha a zsidó-éghoz való felbonthatatlan kapcsolatunkat meg is állapítjuk, feltétlen ragaszkodásunkat nyilvánítjuk a savoyai király ház iránt, valamint hűségüket a fasiszta eszme gyűlöletében. Minden erővel ellene vagyunk a kommunizmusnak, vagy bolszevizmusnak. Ez olyan szisztéma, amely valóságellenes és éppen ehhez negatívja miatt, sem lehet a zsidóság ideálja. A zsidó hitközség előjáró ságit az 1930 október 30-ai törvény alapján mindenkör a vesszőnyalab szemléletet fognak működtetni és hisznek abban, hogy a Duce által naggyá lett nemzet jövője abban van, hogy elvesse a felforgatásra való törekvéseket.” A felhívás 12 lapon tekintélyes olasz zsidó írta elő, többek között egy tartalékos tábornok, egy tábornok főorvos, egy volt magister, egy ügyvéd, egy hitközségi elnök és még számos más. Rómában és más olasz városokban is rendkívül sokan írták már elő a felhívást, az eredeti aláírásokon kívül, ugyannyira, hogy sikere kétségkívül biztosnak látszik. Sokan az ért kérik, akik kívül állnak az olasz zsidóélet keretén, hogy minék kellett egy ilyen manifesztáció, hiszen az olasz zsidók valóban lévol állnak a kommunizmustól. A helyzetet jobban ismerők szerint, a sajtóban hellel-szellel bizonyos hancok és ezek a felhívást ki bocsátó körök ezeket az uszító sejtőhangoknak akarták továbbterjedését megakadályozni. Néhány lap egyenesen felzavarta az olasz zsidóságot arra, hogy minden kétséget kizáróan nyilvánítsa ki akaratát, hogy elvétel a bolszevizta eszméket vagy sem? Ebből a szempontból kell elbírálni az olasz zsidó vezetői akcióját, akkor megérjük azt.

ב"ה
דין תלמוד-תורה בראשון ושב איינען
מל מ ד חדר גמרא ומשפטי אור דרדקו
בשערות כותבין נסן אן
Pitarabin D. Sperber, Str. Castelulul 64
BRASOV.

— Ibn Szaud fia Palesztina királya. Jeruzsálem. Egy sajtóírás azt a szenzációs híradást közli, hogy a Ibn Szaud, a vah bita birodalom királya tárgyalásokat folytat Angliával ebben az irányban, hogy második fia számára királyságot teremtsenek Palesztinában. A lejjelenés szerint a tárgyalások kedvező mederben folynak. A jeruzsálemi főmű-III Mevláha hívták, hogy részt vegyen a szóban forgó tárgyalásokban.

Ha Brasovba jön és jól akar étkezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13, et. II. szám alatt.

— Meghalt a prágai hitközség elnöke. Praha. A zsidó hitközség elnöke (Belváros) Dr. Maximilian R-lner ügyvéd 73 éves korában meghalt. Vezetője és szervezője volt a cseh zsidó mozgalomnak. Már fiatal korában csatlakozott a Dr. Krámer által vezetett ifjú cseh mozgalomhoz. A prágai zsidó hitközségben sokéig képviselte a cseh zsidókat. A cseh szocializmusban is szerepet játszott. 1934 óta volt a hitközség elnöke.

— Clujon. ha jól akar étkezni, akkor keresse fel az ardeali zsidóság által legjobban látogatott Mátyás orth. kóser éttermet. Calea Regele Ferdinand 33 sz. Uránia palota.

Zsidó humor

EGY SORSJEGYŰGYÖNÖK PANASZA

Egy zsidó háza bemegegyek és sorsjegyet ajánlok. Ajánlatomra következő a válasz: — Minek vegyek én sorsjegyet, amikor viselmem kell a lelti sárgafoltot, mint — sorsjegyet.

HA A SPANYOLOK ÖSSZEFOGNÁNAK

Egy párisi spanyol emigránsnak eszébe jutott, hogy mitépen lehetne minden körülmenyek között véget venni a spanyolok testvérharcának. Összegyűlőnének egy helyen a szembenálló két világnézeti spanyolok és megállapodnának, hogy semlegességet fognak tanúsítani a — spanyol földön lejátszódó német-olasz hadseregnek, az orosz hadsereggel vívott harcában. Ők a harcban nem fognak résztvenni, hanem semlegesek lesznek, ez lesz az Igazi spanyol bemenatkozást egyezmény.

KÉT OLVASÓNK VIÁJA

— Miért áll a rovat élén: „zsidó humor”? — Kérde az egyik olvasónk.

Mire a másik a következőket válaszolja: — Mert ez a rovat két részből áll. Vese olyan humor, vagy vicc, amely „zsidó”, de nem „humor”, viszont van olyan, amelyik „humor”, de nem „zsidó”...

HOGYAN LEHET OLCSÓBBAN KIJÖNNI?

— Mióta nem veredéglőből hozolom az ebédet — mondja a fiatal asszony, hanem otthon főzök, sokat takarított meg.

— Miért?... — Mert azóta férjem felesenyt evetik, mint azelőtt.

MIKOR VAN NYUGALMA?

Egyik barát: Mondd kérlek, mikor tartasz ebédutáni pihenőt?

A másik: Amikor megebédelttem, s lefekszek egy órára.

Egyik: Ki az, hogy Ó?

A másik: A feleségem.

Egyik: Nem azt kérdeztem, hogy meddig tart a pihenés, hanem mikor neked?

Másik: Hát amikor „ő” alszik, akkor nekem van nyugalmam.

ZSIDÓK E A RABBIK?

Honnan lehet arra következtetni, hogy a rabbi nem tartoznak a zsidósághoz?

— Mert a Kaddis imében az áll: „af Jiszroel, v. el rabi onom”, tehát külön említi az ima a „Jiszroel” és külön a rabbit.

TARTÓZKODÁSI ENGEDÉLY

— Honnan lehet tudni azt, hogy az első ember zsidó volt?

— Mert tudvalevőleg megvonták tőle a tartózkodási engedélyt.

NEM FÉL AZ ÖRÖKKÉVALÓTÓL

Sokan nem voltak hível az egykori ardeai főrabbinak Chorinnak, mert nagyon modernnek tartották. Eért azt tanácsolták egy zsidónak, akinek „vitája” volt az Örökkévalóval, hogy ne forduljon a maga jámborleltű rabbiához, mert az „elfogult” az Örökkévalóval szemben. De forduljon okvetlenül Chorin Áronhoz, mert ő elfogultlan, hiszen — nem fél az Isteni!...

EGY TEMPLOMKERÍTÉS, AMELY FŐLŐSLEGES

Valahol egy zsidó közösségben, egy nagyon fiatal emberrel hozzászólást kértek ahoz, hogy a temetőben egy kerítést csináltassanak.

A fiúkar, a következő indoklással reagálta meg a hozzászólást:

— Minek kell egy temetőnek kerítés? Aitk bent vannak, nem jöhetnek ki, akik megint vannak, nem akarnak bemenni.

A REPÜLŐ ZSIDÓ

— Mondja pilóta ur, biztos ez a repülőgép?

— Hát hogyné volna biztos. Legbiztosabb a földön.

